

**SAVA
MONTENEGRO**

Akcionarsko društvo za osiguranje

Član Sava Re Grupe

POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA 2013. GODINU

RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Pojedinačni finansijski izvještaji:	
Bilans uspjeha za godinu koja se završava 31. decembra 2013.	3
Bilans stanja	4
Izveštaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava 31. decembra 2013.	5
Izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava 31. decembra 2013.	6
Računovodstvene politike i napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje	7 – 51

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA OSIGURANJE SAVA MONTENEGRO, PODGORICA

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro, Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2013. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeci procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Društva na dan 31. decembra 2013. godine i rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Building a better
working world

Ostala pitanja

Prikazani finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Konsolidovani finansijski izvještaji Grupe čija je matična kompanija Društvo i koji prikazuju ukupan finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2013. godine biće izdati na kasniji datum.

Finansijski izvještaji Društva za godinu koja se završila 31. decembra 2012. godine su bili predmet revizije drugog revizora koji je izrazio mišljenje bez rezerve u svom izvještaju od 12. marta 2013. godine.

Podgorica, 25. mart 2014. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Olivera Andrijašević
Partner

Danijela Dimovski
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA 31. DECEMBRA 2013.

(Iznos u EUR)	Napomena	Tekuća 2013. godina	Prethodna 2012. godina
I POSLOVNI PRIHODI (1+2)		10.056.007	10.245.674
1. Prihodi od premije osiguranja i saosiguranja	5	9.537.572	9.755.552
1.1 Obračunate bruto premije osiguranja i saosiguranja		11.156.214	10.875.443
1.2 Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		(1.324.002)	(1.202.719)
1.3 Promjene bruto prenosnih premija (+/-)		(294.640)	82.828
2. Neto prihodi od ostalih usluga	6	518.435	490.122
II POSLOVNI RASHODI		4.847.332	5.710.932
1. Rashodi naknada šteta	7	3.924.613	4.610.585
1.1 Obračunate bruto naknade šteta sa pratećim troškovima		4.341.529	4.671.662
1.2 Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		(320.474)	(218.011)
1.3 Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		(198.132)	(348.297)
1.4. Promjene na rezervisanjima za štete		101.690	505.231
2. Promjene ostalih neto tehničkih rezervisanja		-	-
3. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	8	922.719	1.100.347
III DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT (I-II)		5.208.675	4.534.742
IV TOŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (1+2+3+4+5+6+7+8)	9	4.755.569	4.701.955
1. Troškovi sticanja osiguranja		2.641.270	2.706.082
2. Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja		8.528	(125.279)
3. Amortizacija		247.949	274.806
4. Troškovi rada		983.241	1.016.107
5. Ostali operativni troškovi (materijalni i ostali troškovi usluga)		1.109.125	1.041.137
6. Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		(234.544)	(210.898)
V NETO FINANSIJSKI REZULTAT od ulaganja sredstava tehničkih rezervi (1-2)	10	704.373	831.898
1. Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		976.981	970.745
2. Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(272.608)	(138.847)
VI NETO FINANSIJSKI REZULTAT od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi (1-2)	11	(147.633)	85.985
1. Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		87.533	86.928
2. Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(235.166)	(943)
VII DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (III-IV+V+VI)		1.009.846	750.670
VIII POREZ NA DOBIT	12a	989	2.494
IX NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU (+/-)		1.010.835	753.164
X RASPODJELA NETO DOBITI		-	-
XI ZARADA PO AKCIJI	13	52.10	38.82

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji usvojeni su Odlukom Odbora direktora Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro A.D., Podgorica br.004-187/2 od 31. januara 2014. godine.

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro A.D., Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Izvršni direktor

(Vesna Cakić)

(Nebojša Šćekić)

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2013.

(Iznos u EUR)	Napomene	31.12.2013.	31.12.2012.
AKTIVA			
Stalna imovina		7.975.974	9.078.535
Nematerijalna imovina	14	130.470	185.231
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	15	1.149.664	1.472.990
Dugoročna finansijska ulaganja		6.695.840	7.420.314
Investicione nekretnine	16	562.656	433.669
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva	17	329.685	334.301
Dugoročni finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi	18	5.803.499	6.652.344
Obrtna imovina		15.680.357	14.933.660
Kratkoročna potraživanja	19	3.459.122	3.145.988
Kratkoročna finansijska ulaganja	20	10.069.781	9.496.998
Gotovinska sredstva	21	188.640	144.403
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	22	638.729	810.305
Aktivna vremenska razgraničenja	23	1.323.357	1.335.966
Odložena poreska sredstva		728	-
Ukupna aktiva		23.656.331	24.012.195
PASIVA			
Osnovni kapital	24	5.043.787	4.787.716
Akcijski kapital – obične akcije		4.033.303	4.033.303
Revalorizacione rezerve		(351)	1.248
Prenesena i neraspoređena dobit		-	1
Neraspoređena dobit tekuće godine		1.010.835	753.164
Rezervisanja		15.169.503	15.219.705
Bruto tehničke rezerve	25	14.973.134	14.748.381
Ostala rezervisanja	26	196.369	471.324
Kratkoročne obaveze	27	602.686	3.898.745
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	28	2.523.220	25.758
Ostale dugoročne obaveze i dugoročni kredit		2.500.125	1.562
Odložene poreske obaveze	12c	23.095	24.196
Pasivna vremenska razgraničenja	29	317.135	80.271
Ukupna pasiva		23.656.331	24.012.195

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji usvojeni su Odlukom Odbora direktora Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro A.D., Podgorica br.004-187/2 od 31. januara 2014. godine.

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro A.D., Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Izvršni direktor

(Vesna Cakić)

(Nebojša Ščekić)

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA 31. DECEMBRA 2013.

(Iznos u EUR)	Uplaćeni kapital-redovne akcije	Revalorizacijska rezervafinansijska ulaganja	Neraspoređena dobit ili preneseni gubitak	Ukupno (kapital i rezerve)
Stanje na dan 1. januar prethodne godine	4.033.303	765	106.001	4.140.069
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju (Napomena 24)	-	1.322	-	1.322
Realizovani dobiti/gubici od finansijske imovine raspoložive za prodaju (Napomena 24)	-	(839)	-	(839)
Dobitak prethodnog perioda	-	-	753.164	753.164
Dividende	-	-	(106.000)	(106.000)
Stanje na dan 31. decembar prethodne godine	4.033.303	1.248	753.165	4.787.716
Stanje na dan 1. januar tekuće godine	4.033.303	1.248	753.165	4.787.716
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju (Napomena 24)	-	(1.599)	-	(1.599)
Dobitak tekućeg perioda	-	-	1.010.835	1.010.835
Dividende	-	-	(753.165)	(753.165)
Stanje na dan 31. decembar tekuće godine	4.033.303	(351)	1.010.835	5.043.787

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji usvojeni su Odlukom Odbora direktora Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro A.D., Podgorica br.004-187/2 od 31. januara 2014. godine.

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro A.D., Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Izvršni direktor

(Vesna Cakić)

(Nebojša Ščekić)

BILANS NOVČANIH TOKOVA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA 31. DECEMBRA 2013.

(Iznos u EUR)	Tekuća 2013. godina	Prethodna 2012. godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	15.576.634	14.297.149
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	10.735.075	10.614.220
Prilivi od učešća u naknadi šteta (saosiguranje i reosiguranje)	55.637	70.483
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	4.785.922	3.612.446
Prilivi po osnovu vanrednih prihoda	-	-
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	14.970.560	14.303.763
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	4.035.213	4.319.881
Odlivi po osnovu premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja, kao i provizija po osnovu saosiguranja i reosiguranja)	842.230	783.113
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.297.624	2.221.252
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	497.167	472.579
Odlivi po osnovu zakupnina	159.803	132.252
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)	534.367	566.510
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	6.604.156	5.808.176
Odlivi po osnovu vanrednih rashoda	-	-
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	606.074	(6.614)
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	6.978.309	8.348.501
Prilivi od prodaje hartija od vrijednosti	-	14.067
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti (dividende, učešća u dobiti, kamate i sl.)	1.045.278	973.286
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	1.209	50.786
Prilivi od zakupnina	3.515	4.244
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	5.928.307	7.306.118
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	5.906.590	6.756.395
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti koje su izdate od strane Crne Gore	3.224.621	1.008.494
Odlivi po osnovu deponovanja i ulaganja kod banaka sa sjedištem u Crnoj Gori	2.535.000	5.581.979
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	110.085	125.922
Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	36.884	40.000
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	1.071.719	1.592.106
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi iz aktivnosti finansiranja	73.527	110.154
Priliv po osnovu kratkoročnih kredita	73.527	110.154
Odlivi iz aktivnosti finansiranja	1.707.083	1.798.541
Odlivi po osnovu dugoročnih kredita	500.000	-
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	364.083	1.539.460
Ostali odlivi po osnovu aktivnosti finansiranja	843.000	259.081
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	(1.633.556)	(1.688.387)
D. Neto promjena gotovine	44.237	(102.895)
Gotovina na kraju obračunskog perioda	188.640	144.403
Gotovina na početku obračunskog perioda	144.403	247.298

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji usvojeni su Odlukom Odbora direktora Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro A.D., Podgorica br.004-187/2 od 31. januara 2014. godine.

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje Sava Montenegro A.D., Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Izvršni direktor

(Vesna Cakić)

(Nebojša Šćekić)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

1. OPŠTE INFORMACIJE

Društvo je osnovano 30. septembra 1999. godine i nakon nekoliko vlasničkih transformacija i promjena od 2009. godine posluje pod nazivom Akcionarsko društvo za osiguranje Sava Montenegro, Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“). Navedena promjena naziva je registrovana u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, 10. aprila 2009. godine Rješenjem broj 4-0004670/044.

Od maja 2008. Godine, Društvo je u 100% vlasništvu Pozavarovalnica Sava, d.d. Ljubljana iz Slovenije. Osnovnu djelatnost društva predstavljaju poslovi obaveznih osiguranja, kombinovanog osiguranja motornih vozila, imovinskih osiguranja, nezgode i drugih vrsta neživotnih osiguranja. Društvo pored poslova neživotnih osiguranja obavlja i poslove saosiguranja, kao i druge poslove neposredno povezane sa poslovima osiguranja.

Agencija za nadzor osiguranja je 2. aprila 2008. godine donijela Rješenje broj 304-1/08 kojim se Društvu izdaje dozvola za rad za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja, propisanih Članom 10 Zakona o osiguranju („Službeni list RCG“, br. 78/06 i 19/07).

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni djelovi, funkcionišu 2 filijale sa sjedištem u Podgorici i 19 poslovnica na teritoriji Crne Gore sa sjedištem u Podgorici, Nikšiću, Cetinju, Danilovgradu, Beranama, Bijelom Polju, Pljevljima, Kolašinu, Mojkovcu, Rožajama, Herceg Novom, Kotoru, Tivtu, Budvi, Baru, i Ulcinju.

Na osnovu Odluke Odbora direktora Akcionarsko društvo za osiguranje Sava Montenegro, Podgorica je u septembru 2010. godine osnovalo Društvo sa ograničenom odgovornošću Sava Car, Podgorica, čija je pretežna djelatnost tehničko ispitivanje i analiza. Registracija je sprovedena u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registarskim brojem 5-0588809/001.

Sjedište Društva je u Podgorici, P.C. Kruševac, Rimski trg 70.

Na dan 31. decembra 2013. godine Društvo ima 152 zaposlenih, od čega je preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih angažovano 32 zaposlena radnika (31. decembra 2012. godine: 164 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list RCG“, br. 69/05, 80/08 i 32/11), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG“, br. 69/02). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenjuju se za finansijske izvještaje koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Takođe, Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG“, br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12), regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 - „Prikazivanje finansijskih iskaza“. Pored toga, navedeni pojedinačni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja koja se zahtijevaju u skladu sa MSFI 4 - Ugovori o osiguranju.

Računovodstvene politike koje su primjenjivane u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja se razlikuju od zahtjeva MSFI primjenljivih na dan 31. decembra 2013. godine, u dijelu obračuna ispravki vrijednosti finansijskih instrumenata odnosno u dijelu objelodanjivanja finansijskih instrumenata u skladu sa zahtjevima MSFI 7 – „Finansijski instrumeniti: objelodanjivanja“.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja (nastavak)

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MSFI i MRS zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja Društva, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Na osnovu Zakona o računovodstvu i reviziji privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju pojedinačne i konsolidovane finansijske izvještaje kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS. Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva.

Društvo je u sastavljanju svojih pojedinačnih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike koje su obrazložene u napomeni 3 i koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ukoliko je u računovodstvenim politikama drugačije navedeno.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR).

2.2. Koncept nastavka poslovanja

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

2.3. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija pojedinačnih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme, procjene obezvrjeđenja nekretnina, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, rezervisanja za prijavljene, a nelikvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete, rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine i ostala rezervisanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Poslovni prihodi

3.1.1. *Neto prihodi od premije osiguranja i saosiguranja*

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premija osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Prihodi od premija osiguranja se, nakon umanjenja poreza na premiju osiguranja („Sl. list CG”, br. 61/13), priznaju kao prihod, u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju i reosiguranju.

Neto prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja, umanjene za dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto prenosne premije, koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

Visina bruto premije utvrđena je tarifom premija prema vrsti osiguranja. Bruto premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka.

Režijski dodatak se koristi za pokriće troškova sprovođenja osiguranja. Maksimalnu stopu režijskog dodatka utvrđuje nadležni organ Društva, po predhodno pribavljenom mišljenju ovlaštenog aktuara.

Prenosna premija (rezerva za nezarađene premije) se obezbjeđuje da bi se obuhvatili dijelovi fakturiranih premija koji se odnose na prihode narednih obračunskih perioda. Obračun prenosne premije vrši se prema vremenu trajanja osiguranja odnosno metodom pro-rata-temporis.

3.1.2. *Neto prihodi od ostalih usluga*

Ostali poslovni prihodi predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. U okviru ostalih poslovnih prihoda iskazuju se prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja (vještačenja po uslužnim štetama i sl.), naplaćena ispravljenom ili otpisanim potraživanjima i drugo.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke.

3.2.1. *Neto rashodi naknada šteta*

Poslovni rashodi obuhvataju rashode za štete i ostale troškove i rashode.

Neto rashodi za štete su obračunati bruto iznosi šteta (odštete i troškovi vezani za isplatu šteta), umanjene za regresna potraživanja i dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto rezervi za štete, koje su korigovane za učešće reosiguranja u tim rezervama.

Troškovi vezani za isplatu šteta sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva, kao i sudske troškove i troškove vještačenja. U okviru navedenih troškova sadržani su i troškovi naplate regresa, kao i dio operativnih troškova koji su nastali u službi šteta.

Rashodi reosiguranja predstavljaju rashode reosiguranja rizika po osnovu premije reosiguranja, u skladu sa ugovorima o reosiguranju.

Rashodi za rezervisane štete obračunavaju se u skladu sa opisanim u napomenama 3.16 i 3.17.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2. Poslovni rashodi (nastavak)

3.2.2. Ostali troškovi iz poslova osiguranja

Ostali troškovi iz poslova osiguranja se odnose na: troškove doprinosa garantnom fondu, troškove nadzora osiguranja, troškove za preventivnu djelatnost, rashode obezvrjeđenja potraživanja, otpise potraživanja, ostala rezervisanja i ostale neto troškove iz poslova osiguranja.

Troškovi doprinosa garantnom fondu obračunavaju se i iskazuju u skladu sa politikama opisanim u napomeni 3.18. Ostali troškovi koji se odnose na troškove sprovođenja osiguranja obuhvataju troškove sticanja osiguranja, koji obuhvataju direktne i indirektne troškove sticanja osiguranja i iskazani su po funkcionalnom principu, kao i promjenu u razgraničenim troškovima i ostale operativne troškove, razvrstane takođe po funkcionalnim grupama. Ukupni troškovi sprovođenja osiguranja se umanjuju za prihod od provizije reosiguravača.

Na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja vrši se razgraničenje troškova sticanja osiguranja na naredni period u skladu sa odnosom prenosne premije u ukupnoj premiji.

3.3. Naknade za zaposlene

3.3.1. Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

3.3.2. Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbjeđuje zaposlenima, primjenom Pojedinačnog kolektivnog ugovora, regres za korišćenje godišnjeg odmora, sredstva za zimnicu, naknade toplog obroka i prevoza, kao i pomoć zaposlenima, po odluci Izvršnog direktora Društva.

3.3.3. Obaveze po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada - ostala rezervisanja

Sadašnja vrijednost budućih obaveza po Pojedinačnom kolektivnom ugovoru, kao što su otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade nakon ispunjavanja uslova, iskazane su po sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima na datum sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja.

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom, Društvo je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenih u Društvu koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata. U pojedinačnim finansijskim izvještajima Društva na dan 31. decembra 2013. godine, izvršeno je rezervisanje obračunato od strane nezavisnog ovlašćenog aktuara, po osnovu procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava za otpremnine za odlazak u penziju zaposlenima nakon ispunjenih uslova.

Iznos predviđen za jubilarne nagrade u zavisnosti od godina radnog staža ostvarenog u Društvu, prikazan je u sljedećoj tabeli u skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom:

Godine radnog staža u Društvu	Iznos jubilarnih nagrada u EUR
10	100
20	200
30	300

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Naknade za zaposlene (nastavak)

3.3.4. Otpremnine u slučajevima prestanka potrebe za radom

Saglasno Pojedinačnom kolektivnim ugovorom zaposlenima se isplaćuje otpremnina u slučajevima prestanka potrebe za radom usljed tehnološkog viška, uz predhodnu saglasnost i uz donošenje Odluke od strane nadležnog organa Društva.

3.4. Neto finansijski prihodi i rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi

Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi čine: prihode od kamata na finansijske plasmane, dobiti od finansijskih sredstava, prihode od ulaganja u investicione nekretnine, prihodi od zakupa, pozitivne kursne razlike i druge prihode.

Rashode od ulaganja sredstava tehničkih rezervi čine: rashodi od kamata na pozajmice, gubici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, rashodi od ulaganja u investicione nekretnine (amortizacija), negativne kursne razlike i drugi finansijski rashodi.

Prihodi od kamata i rashodi kamata se knjiže u korist, odnosno na teret obračunskog perioda na koji se odnose.

3.5. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja su preračunate u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Positivne i negativne kursne razlike koje nastaju preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.6. Porezi i doprinosi

3.6.1. Porez na dobit

3.6.1.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. list CG”, br. 80/2004, br.40/2008, br.86/2009, 40/2011, 14/2012 do 61/2013). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Članovi 8 i 9 za usklađivanje prihoda i članovi 10 do 25 za usklađivanje rashoda).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Porezi i doprinosi (nastavak)

3.6.1. Porez na dobit (nastavak)

3.6.1.2. Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.6.2. Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa propisima Crne Gore.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja iskazana su po nabavnoj vrijednosti i umanjena za akumuliranu amortizaciju i obezvrjeđenje vrijednosti. Nematerijalna ulaganja se najvećim dijelom odnose na kupljene softvere za vođenje poslovnih knjiga i obračun premija osiguranja.

Godišnje stope amortizacije odnosno, metod amortizacije je propisan Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama, koje je donio Odbor direktora Društva.

Primijenjene stope amortizacije nematerijalnih ulaganjasa prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu
Računarski program	20,00%	30%
Ostala nematerijalna ulaganja	prema vijeku upotrebe	20%

Metod amortizacije, koji koristi Društvo, je ravnomjerna vremenska amortizacija – proporcionalni metod. Društvo obračunava amortizaciju pojedinačno. Godišnje je potrebno provjeriti eventualna obezvrjeđenja nematerijalnih ulaganja sa neodređenim vijekom upotrebe i nematerijalna sredstva, koja se još ne koriste.

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

Pod nekretninama, postrojenjima i opremom za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Društvo koristi model nabavne vrijednosti i nekretnine, postrojenja i opremu za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja vodi po njihovim nabavnim vrijednostima, umanjenim za ukupnu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjnja vrijednosti. Pod nabavnom vrijednošću se podrazumijeva vrijednost po fakturi dobavljača uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Društvo u nabavnu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja ne uračunava troškove pozajmljivanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Nekretnine postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, iskazuju se u bilansu uspjeha kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti, ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala i troškovi svakodnevnih popravki smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Stope amortizacije pojedinih nekretnina, postrojenja i opreme opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja određene su u zavisnosti od vijeka korišćenja, koji pak zavisi od: očekivanog korišćenja sredstava, očekivane fizičke istrošenosti i staranja, očekivane tehničke i tržišne zastarjelosti, očekivanih zakonskih i drugih ograničenja korišćenja.

Provjera vijeka korišćenja nekretnina i opreme u izabranom metodu amortizacije vrši se godišnje. Amortizacija se obračunava za svako sredstvo pojedinačno.

Primijenjene stope amortizacije prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu
Nekretnine -namijenjene za neposredno obavljanje djelatnosti	1,30	5,00
Nekretnine – koje nijesu namijenjene za neposredno obavljanje djelatnosti	1,80	5,00
Namještaj	12,50	20,00
Kompjuteri	33,33	30,00
Automobili	15,50	15,00
Rashladni uređaji	16,50	15,00
Telefoni, telefaksi	20,00	25,00

U skladu sa Članom 13 stav 6 Zakona o porezu na dobit pravnih lica metod obračuna amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od metoda obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za postrojenja i opremu primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu, bez obzira na datum aktivacije.

3.9. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Na dan bilansa stanja, Društvo analizira vrijednosti po kojima je prikazana materijalna imovina i procjenjuje da li postoje indikacije obezvrjeđivanja nekog sredstva. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrjeđeno, nadoknadivi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja (ukoliko obezvrjeđenje postoji).

Kod procjenjivanja, da li postoje indikatori obezvrjeđivanja, uzima se u obzir sljedeće:

- tržišna vrijednost sredstava zbog protoka vremena smanjila se mnogo više od očekivanja;
- javile su se značajne promjene u tehničkom, tržišnom, privrednom ili pravnom okruženju;
- povećale su se tržišne kamatne stope, a to povećanje će vjerovatno uticati na diskontnu stopu korišćenja kod obračuna upotrebne vrijednosti i suštinski smanjiti nadoknadivu vrijednost sredstva;
- ostali nagovještaji (dokazi o zastarjelosti ili fizičkoj oštećenosti sredstva, očekivane promjene korišćenja sredstava i drugi indikatori).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine (nastavak)

Ako postoje navedeni indikatori, Društvo vrši procjenu nadoknadive vrijednosti sredstava. Kao nadoknadiva vrijednost uzima se veća od fer vrijednosti umanjena za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Ukoliko je nadoknadiva vrijednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvenu vrijednost sredstva bi trebalo smanjiti na njegovu nadoknadivu vrijednost. Takvo smanjenje je gubitak zbog obezvrjeđenja, koji se priznaje u bilansu uspjeha.

Ako naknadno dođe do smanjenja ili ukidanja gubitaka zbog obezvrjeđenja priznatog u ranijim godinama, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do revidirane procjene o njenoj naknadivoj vrijednosti, ali tako da povećana vrijednost po kojoj se sredstvo vodi ne bude veća od vrijednosti po kojoj bi se sredstvo vodilo da nije bio u prethodnim godinama priznat utvrđeni gubitak zbog obezvrjeđivanja sredstva. Ukidanje gubitka zbog obezvrjeđivanja se priznaje kao prihod u bilansu uspjeha.

3.10. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su nekretnine koje Društvo ne koristi za neposredno obavljanje svoje djelatnosti, nego se drže u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine i/ili porasta vrijednosti kapitala. Investicione nekretnine su:

Investicione nekretnine su nekretnina (zemljište ili objekat - ili dio objekta ili oboje) koje drži (vlasnik ili zakupac u okviru finansijskog lizinga) u cilju ostvarivanja prihoda od zakupa ili porasta vrijednosti kapitala ili i jednog i drugog, a ne za korišćenje u proizvodnji ili nabavci dobara ili usluga ili u administrativne svrhe; ili dalju prodaju u redovnom toku poslovanja.

Vrijednost investicionih nekretnina Društvo odmjerava po modelu nabavne vrijednosti. Nabavna vrijednost sadrži nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove. Način amortizacije i obezvrjeđenja investicione nekretnine je isti kao i kod nekretnina, postrojenja i opreme. Društvo periodično provjerava i objelodanjuje poštnu vrijednost investicione nekretnine, koju utvrđuje na osnovu javno dostupnih podataka o tržišnoj vrijednosti pojedinih vrsta nekretnina.

Provjera eventualnog obezvrjeđenja investicionih nekretnina, vrši se godišnje. Postupci za obezvrjeđenje su isti kao kod nekretnina, postrojenja i opreme i opisani su u napomeni 3.9.

Ako će se investiciona nekretnina prodati, odnosno stečena je s namjerom otuđenja, ili je njena prodaja veoma vjerovatna, nekretnina se razvrstava u stalnu imovinu koja se drži za dalju prodaju.

3.11. Finansijske investicije

Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznavanja i ukoliko je prikladno, ponovo se procjenjuje na svaki datum izvještavanja.

Finansijske investicije se razvrstavaju u sljedeće grupe:

- finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (prva grupa)
- finansijske investicije u posjedu do dospelja na naplatu (druga grupa)
- finansijske investicije u zajmove i potraživanja (treća grupa)
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (četvrta grupa).

Pri početnom priznavanju finansijskog sredstva Društvo vrši odmjeravanje po vrijednosti ulaganja koja uključuje troškove transakcija koji se mogu direktno pripisati sticanju finansijskog sredstva, izuzev u slučaju finansijskog sredstva koji se mjeri po poštnoj (fer) vrijednosti kroz dobitak ili gubitak za koji se navedeni trošak sticanja iskazuje kao rashod perioda. Nakon početnog priznavanja Društvo finansijske investicije odmjerava po poštnoj fer vrijednosti.

Dugoročne finansijske investicije, koje za naplatu dospjevaju u roku od godinu dana od datuma na koji glasi bilans stanja, se u bilansu stanja prenose u kratkoročne finansijske investicije.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijske investicije (nastavak)

3.11.1. *Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (prva grupa)*

Ulaganja u hartije od vrijednosti koje se mjere po poštenoj (fer) vrijednosti kroz dobit ili gubitak iskazani su po nabavnoj vrijednosti ulaganja, koja ne uključuje troškove nastale kod sticanja investicije, a nakon početnog priznavanja vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti plasmana u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju priznaju se u bilansu uspjeha.

Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na aktivnim tržištima zasniva se na važećim cijenama ponude. U slučajevima kada ne postoji aktivno tržište odnosno kada se hartije od vrijednosti u vlasništvu Društva ne kotiraju na aktivnim tržištima, fer vrijednost navedenih finansijskih ulaganja Društvo utvrđuje pomoću različitih tehnika procjene. Tehnike procjene obuhvataju primjenu metode jednakih uslova poslovanja, analizu diskontovanog toka gotovine, metode za određivanje cijena opcija i ostale tehnike procjene koje su zastupljene na tržištu.

Iznos više/(manje) ostvarene prodajne vrijednosti po osnovu prodaje hartija od vrijednosti u odnosu na vrijednost koja je iskazana u poslovnim knjigama Društva, iskazuje se kao dobit / (gubitak) u bilansu uspjeha i prikazuje kao dio finansijskih rezultata od ulaganja.

3.11.2. *Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (druga grupa)*

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju predstavljaju ulaganja za koja postoji namjera držanja u posjedu tokom neodređenog vremenskog perioda, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za likvidnim sredstvima, a u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznog kursa ili vrijednosti kapitala.

Navedeni plasmani iskazani su po nabavnoj vrijednosti ulaganja, koja predstavlja visinu izdatka uvećanu za troškove sticanja investicije, a nakon početnog priznavanja vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti plasmana u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju priznaju se direktno u kapitalu kroz izvještaj o promjenama na kapitalu, osim za troškove od umanjenja vrijednosti i devizne gubitke i dobitke.

Prilikom prodaje finansijskog sredstva akumulirani dobitak ili gubitak predhodno priznat u kapitalu biće priznat kao dobit ili gubitak preko bilansa uspjeha.

3.11.3. *Finansijska sredstva u posjedu do dospjeća na naplatu (treća grupa)*

Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama i fiksnim dospjećem, i za koja rukovodstvo Društva ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do roka dospjeća. Ukoliko Društvo prodaje više od beznačajnog iznosa investicije koja se drži do dospjeća, čitava kategorija ulaganja se obilježava i reklasifikuje kao raspoloživa za prodaju.

3.11.4. *Potraživanja iz poslovnih odnosa i oročeni depoziti (četvrta grupa)*

Potraživanja iz poslovnih odnosa predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama, koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim za kratkoročna potraživanja kada bi priznavanje kamate bilo nematerijalno.

Depoziti kod banaka klasifikuju se kao zajmovi i potraživanja i vrednuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijske investicije (nastavak)

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica

Društvo priznaje i obračunava ulaganja u zavisna društva u pojedinačnim finansijskim izveštajima u visini nabavne vrednosti.

Ako Društvo kao investitor ima, neposredno ili posredno (npr. preko zavisnih društava), 20 ili više procenata glasačke moći društva u koje je investirano, uzima se da investitor ima značajan uticaj, osim ako se može jasno dokazati da to nije tako. i obrnuto, ako društvo-investitor ima, neposredno ili posredno (npr. preko zavisnih društava), manje od 20% glasačke moći u društvu u koje je investirano, smatra se da investitor nema značajan uticaj, osim ako se takav uticaj može jasno dokazati. Značajno ili većinsko vlasništvo od strane drugog investitora ne mora isključivati značajan uticaj društva-investitora.

Društvo mora bez obzira na prirodu svog učešća u društvu u kojem je investiralo, na osnovu ocjene da li to društvo kontroliše, odrediti da li je matično društvo.

Umanjenje vrijednosti potraživanja za premiju osiguranja i regresnih potraživanja

Na dan bilansiranja Društvo procjenjuje da li postoji bilo kakav dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti potraživanja. Procjenjivanje se vrši pojedinačno i sva potraživanja, za koja se procijeni da se ne mogu naplatiti iskazuju se kao rashod perioda i za iznos istih umanjuje se bilansna aktiva. Društvo vrši direktan otpis potraživanja ukoliko je nemogućnost naplate izvjesna i dokumentovana. Procjena vrijednosti nenaplativih potraživanja, vrši se kvartalno i na kraju godine, uzimajući u obzir ročnost dospjeća u kombinaciji sa bonitetom klijenta. Procjena vrijednosti potraživanja vrši se u skladu sa kriterijumima iz Pravilnika o procjeni aktive Društva.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine (opšte)

Finansijska imovina se procjenjuje sa ciljem identifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih izvještaja. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije su izmijenjeni.

Objektivni dokaz umanjenja finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se upotrebom računa umanjenja vrijednosti. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se preko računa umanjenja vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa se knjiže na teret umanjenja vrijednosti odnosno u korist neto prihoda od ostalih usluga u bilansu uspjeha.

Ako se, u narednom periodu, fer vrijednost dužničkog instrumenta klasifikovanog kao onaj koji je raspoloživ za prodaju poveća i ako se to povećanje bude moglo objektivno dovesti u vezu sa događajem koji se odigrao nakon što je gubitak zbog umanjenja vrijednosti priznat u bilansu uspjeha, gubitak zbog umanjenja vrijednosti treba da se stornira, a iznos storniranja prizna u bilansu uspjeha.

Otpis ulaganja u hartije od vrijednosti vrši se u cjelosti za akcije privrednih društava koja su trajno prestala sa poslovanjem ili za koja je okončan postupak stečaja. Djelimičan otpis dugoročnih finansijskih plasmana vrši se za akcije privrednih društava kod kojih je došlo do smanjenja akcijskog kapitala po osnovu pokrića gubitaka iz poslovanja u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara navedenih privrednih društava.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijske investicije (nastavak)

Prestanak priznavanja finansijske imovine (opšte)

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese finansijsku imovinu ili zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prvobitno prikazuju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na Društvo, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

Sredstva koja se drže po ugovorima o finansijskom lizingu se priznaju u bilansu stanja Društva po sadašnjoj vrijednosti minimalnih rata lizinga utvrđenih na početku perioda lizinga. Odgovarajuća obaveza prema davaocu lizinga se uključuje u bilans stanja kao obaveza po finansijskom lizingu.

Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

Novčana sredstva i novčani ekvivalenti

U izvještajima novčanih tokova pod novčanim sredstvima podrazumijevaju se novčana sredstva u blagajni i novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka. Novčani ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Novčane ekvivalente predstavljaju oročeni depoziti kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

3.12. Unaprijed plaćeni troškovi pribavljanja osiguranja i ostala AVR

Unaprijed plaćeni troškovi pribavljanja osiguranja predstavljaju razgraničene troškove srazmjerno odnosu prenosne premije u ukupnoj premiji. U aktivnim kratkoročnim vremenskim razgraničenjima obuhvaćeni su i razgraničene unaprijed plaćene obaveze koje ne terete bilans uspjeha obračunskog perioda.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Kapital

U skladu sa Zakonom o osiguranju (Sl. list CG", br.6/2013) kapital Društva za osiguranje čini: zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke.

Osnovni kapital Društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranje, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja-revalorizacione rezerve;
- 3) rezerve iz dobiti;
- 4) prenesena dobit iz predhodnih godina.

Obračunati osnovni kapital se umanjuje za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije;
- 2) nematerijalnu imovinu;
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povezanim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su:

- 1) vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5% osigurane sume;
- 2) revalorizacione rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne smije prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala Društva.

Odbitne stavke pri obračunu kapitala čine:

- 1) udjeli u drugim društvima za osiguranje, reosiguranje, bankama, brokersko-dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- 2) Ulaganje u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društvu iz tačke 1, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- 3) Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

Kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak margini solventnosti.

z

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Kapital (nastavak)

3.13.1. Garantni kapital

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim Zakonom o osiguranju.

Prema članu 4 stav 3 Pravilnika o načinu obračuna margine solventnosti, ako je margina solventnosti za tekuću godinu manja od margine solventnosti prethodne godine, margina solventnosti ne može biti manja od proizvoda margine solventnosti prethodne godine i količnika rezervi za štete u samopridržaju na kraju tekuće godine i ukupnih rezervi za štete u samopridržaju na kraju prethodne godine, s tim da količnik ne smije biti veći od 1.

3.14. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve su formirane na osnovu efekata revalorizacije, odnosno svođenja na fer vrijednost plasmana u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. U slučaju kad je poštena fer vrijednost veća pozitivni efekti svođenja se priznaju kao povećanje revalorizacione rezerve od investicija, dok se u suprotnom slučaju pokazuje kao njeno smanjenje.

3.15. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, njegovim podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Osiguravajuće društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuća tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja, koje obavlja.

U skladu za izmjenama Zakona o osiguranju, društvo za osiguranje koje obavlja poslove neživotnih osiguranja dužno je da formira sljedeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije;
- rezerve za rezervisane štete;
- rezerve za bonuse i popuste;
- druge tehničke rezerve.

S obzirom da podzakonska regulativa još uvijek nije definisana, Društvo formira tehničke rezerve u skladu sa ranijom regulativom, i to:

- rezerve za prenosne premije;
- rezerve za rezervisane štete;

Detaljnija pravila i minimalne standarde za obračun tehničkih rezervi, propisuje Agencija za nadzor osiguranja.

U skladu sa Zakonom o osiguranju i propisima Agencije za nadzor osiguranja su u osiguravajućem društvu sastavljeni pravilnici za formiranje tehničkih rezervi.

Računovodstveno iskazivanje tehničkih rezervi raščlanjeno je po vrstama rezervi.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Tehničke rezerve za rezervisane štete

3.16.1. Rezervisanja za prijavljene, a nelikvidirane štete

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene Društvu, a koje nijesu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svaku štetu.

Izuzetno, za nastale prijavljene a neriješene štete u redovnom postupku (koje nijesu u sporu) za koje je utvrđen pravni osnov ali nijesu pribavljeni potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se s većom preciznošću mogli obračunati rezervisani iznosi – rezerviše se, i to po svakoj šteti, iznos najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada.

Iznos rezervisanih šteta ponovno se procjenjuje na kraju svakog obračunskog perioda.

Rezervisane nastale prijavljene a neriješene štete u osiguranju od odgovornosti koje se isplaćuju u obliku rente, obračunavaju se u kapitalizovanim iznosima (sadašnja vrijednost budućih rentnih isplata).

3.16.2. Rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete

Rezerve za nastale neprijavljene štete obračunavaju se primjenom onih aktuarskih metoda, koje po mišljenju ovlaštenog aktuara daju realnu procjenu rezervisanih šteta za pojedine vrste osiguranja.

Rezervacije za nastale neprijavljene štete mogu se obračunavati primjenom pojedinačne metode ili kombinacijom više metoda, u skladu sa važećim pravilnikom koji je propisan od strane regulatornog organa.

3.16.3. Troškovi po osnovu šteta koje su rezervisane na dan procjene

Troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta sastavni su dio bruto rezervisanih šteta, a odnose se na direktne i indirektne troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

Direktni troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta su troškovi koji se mogu direktno locirati na pojedinu štetu (npr. kamate, sudski troškovi i takse u sporovima i sl)

Indirektni troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta su troškovi koji nijesu locirani na pojedinu štetu a nastali su u procesu rješavanja i isplate šteta (npr. plate, administrativni troškovi i sl.) Za raspodjelu indirektnih troškova kao "ključ" koristi se udio likvidiranih šteta pojedinačnih vrsta osiguranja u ukupno likvidiranim štetama tog izvještajnog perioda.

Za obračun bruto rezervisanih šteta po vrstama osiguranja, ukupni iznosi rezervisanih nastalih prijavljenih a neriješenih šteta i nastalih neprijavljenih šteta koriguju se koeficijentom rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu šteta r_t .

$r_t = 1 + T_t/S_{ut}$, pri čemu je

- r_t = koeficijent rezervacije troškova vezanih za rješavanje i isplatu štete, T_t = troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta S_{ut} = ukupan iznos riješenih šteta, odnosno naknade osiguranja na kraju obračunskog perioda (uključujući rentne štete)

Bruto rezervisane štete na datum procjene obračunavaju se kao proizvod koeficijenta r_t i iznosa rezervisanih šteta na taj datum.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

3.17. Rezerve za izravnanje rizika

Društvo za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja kredita, dužno je da formira rezerve za izravnanje rizika za tu vrstu osiguranja.

S obzirom da je Čl. 83 važećeg Zakona o osiguranju koji je stupio na snagu decembra 2012 godine, propisano da osiguravajuća društva treba da vrše obračun rezervi za bonuse i popuste, kao i druge tehničke rezerve umjesto rezervi za izravnanje rizika (RZIR), a da do 31.12.2013. godine nijesu usvojena podzakonska akta, odnosno pravilnici kojima se regulišu kriterijumi za obračun i način obračuna rezervi za bonuse i popuste i druge tehničke rezerve, Društvo je iskazalo RZIR na nivou obračunatom u predhodnom obračunskom periodu

3.18. Doprinos Garantnom fondu

Nacionalni biro osiguravača Crne Gore je donio Odluku o utvrđivanju visine redovnog doprinosa Garantnom fondu za 2013. godinu u procentu od 3% od ukupne fakturisane premije obaveznih osiguranja za 2012. godinu.

3.19. Fer (pravična) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o fer vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

4. UPRAVLJANJE RIZIKOM I GLOBALNA FINANSIJSKA KRIZA

U transakcijama s finansijskim instrumentima Društvo na sebe preuzima finansijske rizike. Ti rizici uključuju:

- tržišni rizik,
- kreditni rizik (uključujući i kreditni rizik reosiguranja) i
- rizik likvidnosti.

4.1. Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje:

- valutni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u kursu.
- rizik promjene kamatnih stopa – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjene u tržišnim kamatnim stopama.
- cjenovni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjene cijena na tržištu, bez obzira jesu li te promjene prouzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegovog izdavaoca ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Cjelokupan program upravljanja rizikom usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta, a rukovodstvo Društva svojom politikom nastoji svesti na minimum potencijalni negativni uticaj na finansijsko poslovanje Društva.

Rizik promjene kursa

Društvo se izlaže riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Kako Društvo većinu transakcija obavlja u EUR valutni rizik je minimalan.

Kamatni rizik

Izloženost Društva tržišnom riziku promjene u kamatnim stopama je koncentrisana u portfelju ulaganja. Poslovanje Društva je podložno riziku promjene kamatnih stopa, ako kamatonosna imovina i obaveze na koje se plaća kamata, dospijevaju u različitim rokovima i kamate im se različito mijenjaju.

Portfelj ulaganja Društva je obezbijeđen fiksnim kamatama koje su u posmatranom periodu bile na visokom nivou i po tom osnovu Društvo je ostvarilo značajan prihod.

Društvo je izloženo riziku promjena u budućim gotovinskim tokovima koje proizilaze iz promjena kamatnih stopa na tržištu. Međutim, ovaj rizik je ograničen budući da sva kamatonosna ulaganja Društva na datum izvještavanja imaju fiksne kamatne stope.

Društvo ima obaveze po zajmovima na dan izvještavanja. Jedan do zajmova je ugovoren sa promjenjivom referentnom kamatnom stopom uz tromjesečno usklađivanje EURIBOR-om, te je Društvo izloženo riziku promjene u budućim gotovinskim tokovima

Društvo prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja svoje imovine i obaveza. Procjene gotovinskih tokova, kao i uticaj promjena kamatnih stopa koje se odnose na portfelj ulaganja i tehničke rezerve, redovno se analiziraju. Cilj je da se ograniče neto promjene u vrijednosti imovine i obaveza koje proizilaze iz promjene kamatnih stopa.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 31. decembar 2013. godine

4. PRAVLJANJE RIZIKOM I GLOBALNA FINANSIJSKA KRIZA

Cjenovni rizik

Portfelj Društva koji se sastoji od hartija od vrijednosti, koje se u finansijskim izvještajima vode po fer vrijednosti, predstavlja izloženost Društva cjenovnom riziku. Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena.

Na datum izvještavanja Društvo nema značajnih plasmana koji se vode po fer vrijednosti za koje bi promjena tržišnih cijena imala materijalan značaj na finansijski položaj Društva.

4.1.2. Uparivanje imovine i obaveza

Društvo aktivno upravlja svojom imovinom i koristi pristupe koji uravnotežavaju kvalitet, diverzifikaciju, uparivanje imovine i obaveza, likvidnost i povrat na investicije. Cilj procesa ulaganja je optimizirati prihod od ulaganja uz istovremeno osiguranje da se imovinom i obavezama upravlja na bazi gotovinskih tokova i ročnosti. Rukovodstvo periodično analizira portfelj, određuje investicione smjernice i limite i nadgleda proces upravljanja imovinom. Društvo je u cilju urednog izmirivanja obaveza, svoja sredstva plasiralo, u skladu sa Zakonom o osiguranju, u razne oblike finansijskih instrumenata, odnosno vršilo je deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi i kapitala Društva u visokolikvidnu aktivu.

4.1.3. Kreditni rizik

Društvo se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeće stavke imovine:

- udio reosiguranja u rezervisanim štetama,
- potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama,
- potraživanja od osiguranika,
- depoziti i dati zajmovi,
- potraživanja od posrednika u osiguranju i ostala potraživanja i
- novac u banci.

Ovaj rizik se definiše kao nesposobnost dužnika u podmirenju dospjelog potraživanja. Društvo upravlja ovim rizikom redovnim pregledima i analizama od strane rukovodstva i redovnim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika. U posmatranom periodu u Društvu je Samostalna služba za naplatu potraživanja radila na naplati zastarjelih potraživanja. Naplativost potraživanja po polisama se procjenjuje na pojedinačnoj osnovi. Za potraživanja za koja se procijeni da postoji mogućnost nenaplativosti ili nijesu naplaćena u razumnom roku se vrši ispravka vrijednosti. Kretanje ispravke vrijednosti potraživanja prikazano je u napomeni 19.

4.1.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Društva i upravljanja sredstvima. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u odgovarajućim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u odgovarajućim vremenskim razdobljima.

Društvo drži portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljavanje zakonskim zahtjevima.

Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za plaćanjem šteta na vrijeme. Služba finansija dnevno prati prilive i odlive i radi dnevne, nedjeljne i mjesečne analize. Rizik likvidnosti se uzima u obzir prilikom ocjene uparivanja imovine i obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

4. PRAVLJANJE RIZIKOM I GLOBALNA FINANSIJSKA KRIZA (nastavak)

4.1.5. Upravljanje kapitalom

Politika upravljanja kapitalom Društva je:

Stroga primjena zakonskih zahtjeva izračunavanja garantnog kapitala. Ukupan iznos garantnog kapitala Društva je iznad visine propisanog akcijskog kapitala za sve vrste neživotnih osiguranja.

Takođe, Društvo prema zakonskim zahtjevima mora utvrditi marginu solventnosti, primjenom metoda premijske osnove i metoda osnove šteta. U skladu sa propisima o načinu obračuna margine solventnosti ako je margina solventnosti za tekuću godinu manja od margine solventnosti prethodne godine, margina solventnosti ne može biti manja od proizvoda margine solventnosti prethodne godine i količnika rezervi za štete u samopridržaju na kraju tekuće godine i ukupnih rezervi za štete u samopridržaju na kraju prethodne godine, s tim da količnik ne smije biti veći od 1.

U skladu sa članom 98a. Zakona o osiguranju („Sl.list“ CG br. 45/2012 i 6/2013), izračunat je garantni kapital društva koja na dan 31.12.2013. godine iznosi EUR 3.902.482,00 (U skladu sa Čl. 92 Zakona o osiguranju („Sl.list CG“ br. 78/06,19/07, 53/2009) izračunata je garantna rezerva 2012. godine EUR 4.787.716,00). Izračun garantnog kapitala prikazan je u napomeni 24.

U skladu sa gore navedenim marginama solventnosti na dan 31.12.2013. godine iznosi EUR 2.250.000 (2012. godine EUR 2.250.000).

4.2. Rizici u osiguranju

Od posebnog značaja za Društvo je pravilno utvrđivanje visine samopridržaja odnosno maksimalnog iznosa obaveze koju društvo može da preuzme na sebe, a da pri tome ne ugrozi svoju likvidnost. U skladu sa tim, Društvo rizike iznad samopridržaja predaje u reosiguranje, sklapanjem ugovora o automatskom pokriću, koji se primjenjuju u homogenim vrstama osiguranja gdje Društvo čitav svoj portfelj, koji prelazi njegov samopridržaj, prenosi na reosiguravača, po tačno utvrđenim uslovima. Svi rizici koji nijesu obuhvaćeni ugovorima o automatskom pokriću prenose se u reosiguranje pojedinačno (fakultativno).

4.3. Globalna ekonomska kriza

Zbog tekuće globalne ekonomske krize i njenog nepovoljnog uticaja na domaće ekonomske aktivnosti na lokalnom tržištu Crne Gore, Društvo je poslovalo u težim uslovima i nesigurnijem ekonomskom okruženju tokom 2013. godine. Moguće je i da se u narednom periodu nastavi uticaj krize na poslovanje Društva, koji se trenutno ne može u potpunosti predvidjeti, te stoga postoji element opšte nesigurnosti.

Tekuća finansijska kriza do sada je ograničeno uticala na finansijski položaj i uspješnost poslovanja Društva, uglavnom zahvaljujući internim aktivnostima na upravljanju rizicima i ograničenjima koja nameću važeće pravne odredbe. Društvo redovno prati kreditni rizik i rizik likvidnosti. Društvo smatra da će likvidnost u budućem periodu biti na zadovoljavajućem nivou.

Pogoršanje ekonomske situacije u zemlji imalo je uticaja na položaj određenih industrijskih grana, kao i na sposobnost nekih klijenata da servisiraju svoje obaveze. Takva situacija može uticati na rezervisanja Društva za gubitke po osnovu obezvrjeđenja u 2014. godini, kao i na druga područja u kojima se od rukovodstva Društva očekuje da daje procjene. Finansijski izvještaji za 2013. godinu sadrže značajne računovodstvene procjene koje se odnose na rezervisanja. Stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Društvo će se u 2014. godini usredsrediti na upravljanje svojim poslovnim aktivnostima u skladu sa promjenama u poslovnom okruženju, kao i na očuvanje svog položaja na tržištu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

5. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

(u EUR)	2013.	2012.
Prihodi od premije osiguranja	10.883.693	10.748.687
Prihodi iz primljenog saosiguranja	272.521	126.756
Premija reosiguranja i saosiguranja	(1.324.002)	(1.202.719)
Promjena prenosnih premija (napomena 25)	(188.298)	(39.429)
Promjena prenosnih premija za reosiguravajući i saosiguravajući dio	(106.342)	122.257
Ukupno	9.537.572	9.755.552

Neto prihodi premije osiguranja i saosiguranja po vrstama osiguranja za 2013. godinu su prikazani u sljedećem pregledu:

(u EUR)	Bruto premija	Bruto premija iz primljenog saosiguranja	Smanjenje za udjele saosiguravaca u premijama osiguranja	Udio iz reosiguranja	Promjena bruto prenosnih premija	Promjena prenosnih premija za reosiguravajući i saosiguravajući dio	Neto premija
Osiguranja nezgode	717.947	13.422	(14.405)	(14.250)	35.587	192	738.493
Zdravstveno osiguranje	134.091	-	-	-	2.518	-	136.609
Osiguranje kopnenih motornih vozila	1.571.457	400	(2.504)	(28.232)	147.275	213	1.688.609
Osiguranje plovnih objekata	-	-	-	-	-	-	-
Osiguranje robe u prevozu	65.260	-	(18.039)	(42.419)	769	(14.277)	(8.706)
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.381.664	252.668	-	(939.122)	(157.688)	(104.429)	433.093
Osiguranje odgovornosti kod upotrebe motornih vozila	6.695.534	-	-	(179.728)	(210.390)	7.905	6.313.321
Osiguranje odgovornosti kod upotrebe plovnih objekata	94.200	-	-	(48.094)	(5.717)	3.569	43.958
Osiguranje od odgovornosti	223.540	6.031	(516)	(36.693)	(652)	485	192.195
Ukupno	10.883.693	272.521	(35.464)	(1.288.538)	(188.298)	(106.342)	9.537.572

Neto prihodi premije osiguranja i saosiguranja po vrstama osiguranja za 2012. godinu su prikazani u sljedećem pregledu:

(u EUR)	Bruto premija	Bruto premija iz primljenog saosiguranja	Smanjenje za udjele saosiguravaca u premijama osiguranja	Udio iz reosiguranja	Promjena bruto prenosnih premija	Promjena prenosnih premija za reosiguravajući i saosiguravajući dio	Neto premija
Osiguranja nezgode	739.308	16.615	(6.394)	(6.910)	(9.462)	(150)	733.007
Zdravstveno osiguranje	133.283	-	-	(41.713)	3.089	3.923	98.582
Osiguranje kopnenih motornih vozila	1.751.343	20	(1.618)	(39.801)	148.070	3.380	1.861.394
Osiguranje plovnih objekata	-	226	-	-	-	929	1.155
Osiguranje robe u prevozu	50.137	-	-	(23.478)	2.759	16.467	45.885
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.282.078	91.579	(7.453)	(936.147)	(152.431)	93.863	371.489
Osiguranje odgovornosti kod upotrebe motornih vozila	6.517.424	12.691	-	(112.278)	6.645	3.859	6.428.341
Osiguranje odgovornosti kod upotrebe plovnih objekata	83.315	-	-	-	(8.205)	-	75.110
Osiguranje od odgovornosti	191.799	5.625	-	(26.927)	(29.894)	(14)	140.589
Ukupno	10.748.687	126.756	(15.465)	(1.187.254)	(39.429)	122.257	9.755.552

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

6. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA

(u EUR)	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Prihodi od uslužne obrade predmeta-šteta	29.853	29.420
Prihodi od naplate obezvrjeđenih potraživanja (napomena 19)	<u>488.582</u>	<u>460.702</u>
Ukupno	<u>518.435</u>	<u>490.122</u>

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA

(U EUR)	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Bruto likvidirane štete	3.983.478	4.307.009
Troškovi vezani za likvidaciju šteta	325.114	326.424
Prihodi od regresa	(320.473)	(218.011)
Udio saosiguranja u likvidiranim štetama	32.937	38.229
Udio reosiguranja u likvidiranim štetama	(198.132)	(348.298)
Promjena rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	58.395	245.064
Promjena bruto rezervisanja:		
- za nastale prijavljene štete (napomena 25)	(470.464)	(754.102)
- za nastale neprijavljene štete (napomena 25)	466.808	1.082.217
- za troškove likvidacije šteta (napomena 25)	<u>46.950</u>	<u>(67.947)</u>
Ukupno	<u>3.924.613</u>	<u>4.610.585</u>

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

Rashodi naknada šteta po vrstama osiguranja za 2013. godinu su prikazani u sljedećem pregledu:

(u EUR)

	Bruto štete	Troškovi likvidacije šteta	Udio u naknada šteta iz prihvaćenog saosiguranja	Prihodi od regresnih potraživanja	Udio saosiguranja i reosiguranja	Promjene za rezervisanja za nastale prijavljene štete	Promjene za rezervisanja za osiguravajući i reosig. dio	Promjene za rezervisanja za nastale neprijavljene štete (IBNR)	Promjene za troškove likvidacije šteta	Neto štete
Osiguranje nezgode	(420.649)	(30.753)	(14.416)	-	24.359	(16.511)	-	(3.943)	(4.284)	(466.197)
Zdravstveno osiguranje	(4.965)	(280)	-	-	-	5.740	-	471	6.905	7.871
Osiguranje plovnih vozila	(720)	(31)	-	-	3.451	-	-	-	-	2.700
Osiguranje kopnenih motornih vozila	(933.637)	(51.565)	(60)	68.424	800	88.301	-	34.183	(1.570)	(795.124)
Osiguranje prevoza robe	-	-	-	-	2.076	(8.380)	8.280	(212)	114	1.878
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	(128.146)	(8.334)	(15.140)	-	64.829	(144.637)	20.134	(12.209)	853	(222.650)
Drugo osiguranje od šteta	(5.661)	(420)	(2.272)	-	-	4.500	-	-	-	(3.853)
Osiguranje od odgovornosti kod upotrebe motornih vozila	(2.471.882)	(232.924)	(1.049)	252.050	102.617	542.475	(86.809)	(485.962)	(50.940)	(2.432.424)
Osiguranje od odgovornosti plovila	-	-	-	-	-	-	-	(36)	(2)	(38)
Opsta odgovornost	(17.818)	(807)	-	-	-	(1.025)	-	900	1.974	(16.776)
Ukupno	(3.983.478)	(325.114)	(32.937)	320.474	198.132	470.463	(58.395)	(466.808)	(46.950)	(3.924.613)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

Rashodi naknada šteta po vrstama osiguranja za 2012. godinu su prikazani u sljedećem pregledu:

(u EUR)

	<u>Bruto štete</u>	<u>Troškovi likvidacije šteta</u>	<u>Udio u naknadama šteta iz prihvaćenog saosiguranja</u>	<u>Prihodi od regresnih potraživanja</u>	<u>Udio saosiguranja i reosiguranja</u>	<u>Promjene za rezervisanja za nastale prijavljene štete</u>	<u>Promjene za rezervisanja za sosiguranjavajući i reosig. dio</u>	<u>Promjene za rezervisanja za nastale neprijavljene štete (IBNR)</u>	<u>Promjene za troškove likvidacije šteta</u>	<u>Neto štete</u>
Osiguranje nezgode	351.652	18.379	20.380	-	-	(25.839)	-	4.406	(2.698)	366.280
Zdravstveno osiguranje	3.939	2.730	-	-	-	920	-	(1.220)	4.306	10.675
Osiguranje plovnih vozila	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osiguranje kopnenih motornih vozila	1.184.421	43.485	395	(112.228)	-	(69.670)	-	(3.561)	(15.410)	1.027.432
Osiguranje prevoza robe	669	1.138	-	-	(11.683)	(712)	-	(12)	(19.029)	(29.629)
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	163.046	29.408	13.756	-	(64.154)	(8.493)	5.486	2.674	(1.688)	140.035
Drugo osiguranje od šteta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Osiguranje od odgovornosti kod upotrebe motornih vozila	2.591.620	225.367	1.840	(105.783)	(272.461)	(649.384)	239.578	1.074.294	(30.313)	3.074.758
Osiguranje od odgovornosti plovila	-	1.820	1.858	-	-	-	-	-	-	3.678
Opsta odgovornost	11.662	4.097	-	-	-	(924)	-	5.636	(3.115)	17.356
Ukupno	<u>4.307.009</u>	<u>326.424</u>	<u>38.229</u>	<u>(218.011)</u>	<u>(348.298)</u>	<u>(754.102)</u>	<u>245.064</u>	<u>1.082.217</u>	<u>(67.947)</u>	<u>4.610.585</u>

8. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

(U EUR)	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Troškovi preventive	112.806	132.714
Troškovi Garantnog fonda	201.538	234.294
Troškovi nadzornog organa	107.666	102.370
Troškovi obezvrjeđenja (napomena 19):		
Troškovi obezvrjeđenja premije osiguranja	337.169	302.302
Troškovi obezvrjeđenja regresnih potraživanja	33.339	48.360
Troškovi obezvrjeđenja avansa	36.539	54.955
Troškovi obezvrjeđenja premije reosiguranja	-	81.249
	<u>407.047</u>	<u>486.865</u>
Ostali neto troškovi osiguranja	25.153	-
Ostala rezervisanja	<u>68.509</u>	<u>144.104</u>
Ukupno	<u>922.718</u>	<u>1.100.346</u>

Na osnovu Člana 175 Zakona o osiguranju i Člana 6 Odluke o naknadama Agencije za nadzor osiguranja („Sl. list CG“, br.04/2008, 42/2012, 17/2013 do 49/2013), godišnja naknada za vršenje nadzora nad poslovanjem koju plaća Društvo iznosi 0,99% godišnje bruto premije.

Društvo je dužno da, do 1. marta svake godine, obavještava Agenciju za nadzor osiguranja o visini bruto premije u prethodnoj kalendarskoj godini, koja služi kao osnovica za utvrđivanje godišnje naknade za vršenje nadzora u tekućoj godini. Dok se osnovica ne utvrdi, naknada u tekućoj godini se plaća po iznosima naknade utvrđenim za prethodnu kalendarsku godinu, pri čemu se svaka eventualna doplata ili pretplata uzima u obzir pri plaćanju prve rate utvđene na osnovu konačnih podataka o visini osnovice.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

9. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

(U EUR)	2013.	2012.
Troškovi sticanja osiguranja	2.641.270	2.706.082
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja	8.528	(125.279)
Amortizacija	247.949	274.806
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	826.863	850.295
Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	105.217	107.426
Drugi troškovi rada	51.161	58.386
Troškovi rada	983.241	1.016.107
Troškovi materijala za popravku i održavanje, otpis sitnog inventara i dr.	75.593	67.833
Troškovi kancelarijskog materijala	58.527	71.342
Troškovi energije	79.821	76.011
Materijalni troškovi	213.941	215.186
Troškovi konsultatnskih usluga (troškovi po ug. o djelu, ug. o autorskom radu, intelektualnih usluga sa dažbinama)	122.807	151.934
Zakupnine	22.062	19.807
Premija osiguranja	81.135	81.797
Troškovi reklame, propagande i reprezentacije	322.020	219.473
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	44.474	44.654
Troškovi drugih usluga	181.605	176.909
Ostali troškovi usluga	774.103	694.574
Drugi troškovi	121.081	131.377
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(234.544)	(210.898)
Ukupno	4.755.569	4.701.955

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

10. NETO FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA SREDSTAVA TEHNIČKIH REZERVI

(U EUR)	2013.	2012.
Prihodi od kamata	973.564	968.411
Povećanje fer vrijednosti	589	130
Dobici od finansijskih sredstava	628	1.247
Drugi prihodi	2.200	957
Finansijski prihodi- ulaganja koja se finansiraju iz sredstava	976.981	970.745

(U EUR)	2013.	2012.
Rashodi od kamata	126.660	136.156
Rashodi od amortizacije investicionih nekretnina	4.285	900
Rashodi obezvrjeđenja vrijednosti investicionih nekretnina (napomena 16)	141.663	1.791
Finansijski rashodi - ulaganja koja se finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	272.608	138.847
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	704.373	831.898

**11. NETO FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA KOJA SE NE FINANSIRAJU IZ SREDSTAVA
TEHNIČKIH REZERVI**

(U EUR)	2013.	2012.
Dobici od prodaje opreme	5.166	2.508
Prihodi od zakupa	13.378	10.974
Drugi prihodi	68.989	73.446
	87.533	86.928
Rashodi obezvrjeđenja vrijednosti građevinskih objekata (napomena 15)	234.170	-
Gubici po osnovu rashodovanja opreme	996	943
	235.166	943
Ukupno	(147.633)	85.985

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

12. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

(U EUR)	2013.	2012.
Tekući porez	522	338
Odloženi porez	(1.511)	(2.832)
	(989)	(2.494)

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oprezivanja i propisane poreske stope

(U EUR)	2013.	2012.
Dobitak u bilansu uspjeha prije oporezivanja	1.009.846	750.670
Poreska stopa 9%	90.886	67.560
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	39.119	57.415
Korišćenje prenijetih poreskih gubitaka iz prethodnih perioda	(130.763)	(124.637)
Ostala usaglašavanja	(231)	(2.832)
Ukupno porez na dobit prikazan u bilansu uspjeha	(989)	(2.494)

c) Odložene poreske obaveze

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama	22.685	24.196
Privremene razlike po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	410	-
	23.095	24.196

Kretanja na odloženim poreskim obavezama po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U EUR)	2013.	2012.
Stanje na početku godine	24.196	27.028
Obračunati odloženi porez u toku godine	(1.511)	(2.832)
Stanje na kraju godine	22.685	24.196

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

12. POREZ NA DOBIT (nastavak)

d) Nepriznata poreska sredstva

Nepriznata odložena poreska sredstva koja su povezana se poreskim gubicima i koja se mogu koristiti u narednih pet godina, a koja nisu priznata zbog neizvjesnosti vezanih za pitanje da li će na raspolaganju biti dovoljno dobiti da apsorbuje akumulirane poreske gubitke po godinama nastanka i isteka, prikazani su u sljedećem pregledu:

(U EUR)

Godina nastanka	Godina isteka	31.12.2013.	31.12.2012.
2009	2014	-	101.540
2010	2015	83.171	112.394
		83.171	213.934

13. ZARADA PO AKCIJI

(U EUR)

	2013.	2012.
Neto dobit	1.010.835	753.164
Broj akcija - ponderisani prosjek	19.402	19.402
Zarada po akciji	52,099	39,818

14. NEMATERIJALNA IMOVINA

Kretanja na nematerijalnim ulaganjima – softverima za 2013. i 2012. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

(U EUR)

	31.12.2013.	31.12.2012.
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januara	412.246	391.169
Povećanja	14.660	21.327
Rashodovanja	-	(250)
Stanje, 31. decembra	426.906	412.246
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januara	227.015	145.060
Amortizacija	69.421	82.205
Rashodovanja	-	(250)
Stanje, 31. decembra	296.436	227.015
Sadašnja vrijednost		
Stanje, 31. decembra	130.470	185.231
Stanje, 1. januara	185.231	246.109

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSIGURANJA**

Kretanja na nekretnima, postrojenjima i opremi za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja za 2013. i 2012. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

(U EUR)	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Oprema</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januara 2012. godine	1.047.721	1.244.075	2.291.796
Povećanja u toku godine	215.363	78.629	293.992
Otuđenja i rashodovanja	-	(72.065)	(72.065)
Stanje, 31. decembra 2012. godine	<u>1.263.084</u>	<u>1.250.639</u>	<u>2.513.723</u>
Povećanja u toku godine	-	90.793	90.793
Otuđenja i rashodovanja	-	(50.402)	(50.402)
Stanje, 31. decembra 2013. godine	<u>1.263.084</u>	<u>1.291.030</u>	<u>2.554.114</u>
Ispravka vrijednosti i obezvrijeđenje			
Stanje, 1. januara 2012. godine	107.472	769.215	876.687
Amortizacija	15.532	178.738	194.270
Otuđenja i rashodovanja	-	(30.224)	(30.224)
Stanje, 31. decembra 2012. godine	<u>123.004</u>	<u>917.729</u>	<u>1.040.733</u>
Amortizacija	16.167	170.750	186.917
Obezvrijeđenje (Napomena 11)	234.170	-	234.170
Otuđenja i rashodovanja	-	(57.370)	(57.370)
Stanje, 31. decembra 2013. godine	<u>373.341</u>	<u>1.031.109</u>	<u>1.404.450</u>
Sadašnja vrijednost			
31. decembra 2012. godine	<u><u>1.140.080</u></u>	<u><u>332.910</u></u>	<u><u>1.472.990</u></u>
31. decembra 2013. godine	<u><u>889.743</u></u>	<u><u>259.921</u></u>	<u><u>1.149.664</u></u>

Društvo je shodno aneksu br. 01/12 ugovora o overdraft kreditu, kao i ug. br.0000039430 od 23. septembra 2013. godine regulisalo dobijanje overdraft kredita kod Erste banke A.D., Podgorica. Kao sredstvo obezbjeđenja, a u cilju urednog vraćanja kredita, Društvo je zaključilo od 28. avgusta 2012. godine Ugovor o kontinuiranoj hipoteci br. UZZ br.235/12, na nepokretnost površine 378 m² u PC Kruševac - Rimski trg br 70, čija knjigovodstvena vrijednost sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 645.383.

Društvo je identifikovalo postojanje indikatora obezvrijeđenja vrijednosti nekretnina za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja koje posjeduje, što se ogleda kroz pad tržišnih cijena nekretnina na lokacijama na kojima se nalaze određene nekretnine Društva. U skladu sa navedenim, Društvo je angažovano ovlašćeno licencirano lice koje je izvršilo testiranje obezvrijeđenja vrijednosti u skladu sa MRS 36 – Obezvrijeđenje vrijednosti sa stanjem na dan 30. novembra 2013. godine. Izvještaj o identifikovanom obezvrijeđenju je predhodno razmotren i prihvaćen od strane rukovodstva Društva, a nakon toga je računovodstveno evidentirano obezvrijeđenje u iznosu od EUR 234.170.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

16. INVESTICIONE NEKRETNINE

Kretanja na investicionim nekretninama i investicionim nekretninama u pripremi za 2013. i 2012. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

(U EUR)	Investicione nekretnine	Investicione nekretnine u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januara 2012. godine	50.000	366.767	416.767
Povećanja u toku godine	-	18.774	18.774
Stanje, 31. decembra 2012. godine	50.000	385.541	435.541
Povećanja u toku godine	261.966	12.969	274.935
Prenos	244.164	(244.164)	-
Stanje, 31. decembra 2013. godine	556.130	154.346	710.476
Ispravka vrijednosti i obezvrijeđenje			
Stanje, 1. januara 2012. godine	972	-	972
Amortizacija	900	-	900
Stanje, 31. decembra 2012. godine	1.872	-	1.872
Amortizacija	4.285	-	4.285
Obezvrijeđenje (Napomena 10)	96.317	45.346	141.663
Stanje 31. decembra 2013. godine	102.474	45.346	147.820
Sadašnja vrijednost			
31. decembra 2012. godine	48.128	385.541	433.669
31. decembra 2013. godine	453.656	109.000	562.656

Društvo je identifikovalo postojanje indikatora obezvrijeđenja vrijednosti investicionih nekretnina koje posjeduje, što se ogleda kroz pad tržišnih cijena nekretnina na lokacijama na kojima se nalaze određene investicione nekretnine Društva. U skladu sa navedenim, Društvo je angažovano ovlašćeno licencirano lice koje je izvršilo testiranje obezvrijeđenja vrijednosti u skladu sa MRS 36 – Obezvrijeđenje vrijednosti sa stanjem na dan 30. novembra 2013. godine. Izvještaj o identifikovanom obezvrijeđenju je predhodno razmotren i prihvaćen od strane rukovodstva Društva, a nakon toga je računovodstveno evidentirano obezvrijeđenje u iznosu od EUR 141.663.

Prihod koji je Društvo ostvarilo izdavanjem investicionih nekretnina u 2013. godini iznosi EUR 2.200 (2012. godine: EUR 600).

U skladu sa Odlukom Odbora direktora br.0047-2665/9 od 9. decembra 2013. godine, Društvo je kupilo 3 stambena prostora sa jednim garažnim mjestom u iznosu EUR 259.900 i izvršilo razmjenu po istoj vrijednosti jednog poslovnog prostora površine 111 m² sa poslovnim prostorom površine 109 m².

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

17. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA U GRUPU DRUŠTAVA, PRIDRUŽENA I ZAJEDNIČKI KONTROLISANA DRUŠTVA

(U EUR)	Procenat učešća	31.12.2013.	31.12.2012.
Učešće u kapitalu – "SAVA CAR" d.o.o., Podgorica	100%	120.000	65.000
Ulaganja u povezana pravna lica - "SAVA CAR" d.o.o., Podgorica		209.685	269.301
Ukupno		329.685	334.301

Ulaganje u osnivački kapital „SAVA-CAR“ d.o.o., Podgorica (u daljem tekstu „SAVA CAR“), zavisno društvo, u iznosu od EUR 120.000, prikazano je po prvobitnoj vrijednosti ulaganja EUR 65.000 i dodatnim ulaganjem u toku 2013. godine u iznosu EUR 55.000.

Odbor direktora Društva je 30. septembra 2013. godine donio Odluku o dokapitalizaciji Save Car u ukupnom iznosu EUR 200.000. U toku 2013. godine, od odobrenog iznosa dokapitalizacije Društvo je EUR 55.000 prenijelo zavisnom društvu SAVA CAR.

Ulaganja u povezana pravna lica odnose se na zajam koji je objedinio pozajmice koje je Društvo odobravalo zavisnom društvu SAVA CAR u prethodnim periodima. U skladu sa uslovima ugovora, sredstva su odobrena na period od 3 godine, uz godišnju kamatnu stopu od 4%. Odobrena sredstva zajma dospjevaju u 36 jednakih mjesečnih rata do zaključno sa 20. novembrom 2016. godine.

18. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA KAPITALA I TEHNIČKIH REZERVI

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi:		
1. Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti	5.232.214	2.067.244
2. Dugoročni depoziti	505.000	4.505.000
3. Ostala dugoročna finansijska ulaganja	16.285	30.100
4. Učešće u kapitalu Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore	50.000	50.000
Ukupno	5.803.499	6.652.344

18.1 Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Obveznice Države Crne Gore	5.216.247	2.048.564
Ostale obveznice	15.967	18.680
Ukupno	5.232.214	2.067.244

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

18. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA KAPITALA I TEHNIČKIH REZERVI (nastavak)

18.1 Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti

Državne obveznice Crne Gore na dan 31. decembra 2013. godine i 2012. godine su prikazane u u narednoj tabeli:

(U EUR)	<u>Kamatna stopa (%)</u>	<u>Datum dospjeća</u>	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Obveznice raspoložive za prodaju sa fiksnim kamatnim stopama				
- 2015.	7,875%	14. septembar 2015.	1.611.052	-
- 2016.	7,25%	8. aprila 2016.	536.035	-
			<u>2.147.087</u>	-
Obveznice raspoložive za prodaju sa promjenjivim kamatnim stopama:				
- 2016.	3m euribor +5,95%	12. septembar 2016.	1.004.600	-
Obveznice koje se drže do dospelosti:				
- 2016.	7,25%	8. aprila 2016.	2.064.560	2.048.564
Ukupno			<u>5.216.247</u>	<u>2.048.564</u>

18.2. Dugoročni depoziti

Depozit Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine u iznosu EUR 500.000 dat je Nacionalnom birou osiguravača Crne Gore („NBOCG“) da kao bankarska garancija (data preko Societe Generale Montenegro A.D., Podgorica), zajedno sa garancijama ostalih osiguravajućih društava iz Crne Gore, posluži za uredno izmirenja obaveza po osnovu međunarodne karte osiguranja –zelene karte. Društvo ne ostvaruje prihode od kamate, iako su sredstva navedenog depozita deponovana po kamatnoj stopi od 5,6% obzirom da NBOCG plaća troškove izdavanja garancije u iznosu od 4,5% i u skladu sa navedenim, prihodi od kamata služe za pokriće troškova naknada po garanciji. Kako je rok važenja garancije 16. januar 2016. godine tako su i sredstva deponovana do navedenog datuma.

Depoziti Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu EUR 4.000.000 bili su oročeni na period od dvije godine sa godišnjim kamatnim stopama koje su se kretale od 7% do 8%.

18.3. Ostala dugoročna finansijska ulaganja

Ostala dugoročna finansijska ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu EUR 16.285 (31. decembra 2012. godine: EUR 30.100) predstavljaju pozajmice preventive koje se odobravaju strateškim partnerima u cilju preventivnog djelovanja uzroka koji mogu izazvati štete, kako bi se spriječio nastanak štetnog događaja. Rok na koja se sredstva preventive odobravaju je od 2 do 3 godine, sa kamatnom stopom od 2% do 4% na godišnjem nivou. Društvo kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih plasmana uzima pored mjenica i mjeničnih ovlašćenja i zaloge na pokretnim stvarima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****18. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA KAPITALA I TEHNIČKIH REZERVI (nastavak)****18.4. Učešće u kapitalu Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore**

Učešće u kapitalu Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine u iznosu EUR 50.000 odnosi se na osnivački kapital sa 33,33% udjela u ovom entitetu. Nacionalni biro osiguravača Crne Gore osnovan je u skladu sa Ugovorom o osnivanju 2. aprila 2007. godine zaključenim sa Društvom za osiguranje Lovćen A.D., Podgorica i Društvom za osiguranje Magnat osiguranje A.D., Podgorica. Kao član biroa Društvo stiče pravo na jedan glas na svakih EUR 10.000 učešća u kapitalu, kao i pravo na dio imovine u slučaju likvidacije ili prestanka rada biroa. Društvo ima obavezu da po navedenom osnovu uplaćuje mjesečnu članarinu u iznosu EUR 1.000 za finansiranje rada biroa.

19. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Potraživanja po osnovu premija osiguranja	1.613.381	1.648.911
Minus:Obezvrijeđenje vrijednosti	<u>(1.008.403)</u>	<u>(968.339)</u>
	604.978	680.572
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta	67.896	62.709
Minus:Obezvrijeđenje vrijednosti	<u>(11.156)</u>	<u>(61.156)</u>
	56.740	1.553
Kratkoročna potraživanja za premije iz saosigurnaja i reosiguranja	146.781	100.752
Potraživanja po osnovu pretplate poreza na dobit	68.694	69.032
Potraživanja za regresne štete	386.770	454.801
Minus:Obezvrijeđenje vrijednosti	<u>(297.785)</u>	<u>(397.742)</u>
	88.985	57.059
Potraživanja iz finansiranja	2.389.836	2.153.819
Druga kratkoročna potraživanja	<u>103.108</u>	<u>83.201</u>
Ukupno	<u>3.459.122</u>	<u>3.145.988</u>

Potraživanja po osnovu premije osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Obavezno osiguranje	166.237	173.675
Auto kasko osiguranje motornih vozila	659.367	729.029
Ostala osiguranja	787.777	746.207
Potraživanja po osnovu premije iz saosigurnaja - obavezno osiguranje	<u>44.353</u>	<u>30.697</u>
	1.657.734	1.679.608
Minus:Obezvrijeđenje vrijednosti	<u>(1.008.403)</u>	<u>(968.339)</u>
	<u>649.331</u>	<u>711.269</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

19. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Potraživanja iz finansiranja sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine su prikazana u pregledu koji slijedi:

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Potraživanja po osnovu datih pozajmica odobrenih zastupniku u prodaji osiguranja	2.352.316	2.150.159
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	-	(54.955)
	<u>2.352.316</u>	<u>2.095.204</u>
Potraživanja za kamatu	67.744	88.839
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(30.224)	(30.224)
	<u>37.520</u>	<u>58.615</u>
Ukupno	<u>2.389.836</u>	<u>2.153.819</u>

Kretanje na obezvrjeđenju vrijednosti potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja prikazano je u pregledu koji slijedi:

(U EUR)	2013.	2012.
Stanje, na početku godine	1.512.416	1.452.661
Obezvrjeđenje u toku godine (napomena 8)	407.047	486.866
Naplaćena obezvrjeđenja potraživanja iz ranijih godina (napomena 6)	(488.582)	(460.702)
Otpis potraživanja u toku godine	(83.313)	-
Ostalo	-	33.591
	<u>-</u>	<u>-</u>
Stanje, na kraju godine	<u>1.347.568</u>	<u>1.512.416</u>

Starosna struktura potraživanja po osnovu premija osiguranja sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

(U EUR)	2013.	2012.
Nedospjela potraživanja	377.341	479.089
Od 1 do 30 dana	76.047	51.939
Od 30 do 60 dana	47.411	77.603
Od 60 do 90 dana	78.654	34.124
Od 90 do 270 dana	25.525	37.817
	<u>604.978</u>	<u>680.572</u>
Ukupno	<u>604.978</u>	<u>680.572</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

20. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

(U EUR)	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Kratkoročni depoziti kod banaka	10.030.000	8.950.000
Kratkoročno oročeni depoziti - instrumenti obezbjeđenja	-	18.800
Hartije od vrijednosti vrijednovanje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	4.113
Dužničke hartije od vrijednosti - NLB Montenegrobanka A.D., Podgorica - obveznice	-	500.000
Druga kratkoročna finansijska ulaganja	<u>39.781</u>	<u>24.085</u>
Ukupno	<u>10.069.781</u>	<u>9.496.998</u>

Kratkoročni depoziti kod banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine su prikazana u pregledu koji slijedi:

(u EUR)	<u>31.12.2013.</u>	<u>Dospijeće</u>	<u>Kamata</u>	<u>31.12.2012.</u>	<u>Dospijeće</u>	<u>Kamata</u>
Hipo-Alpe Adria Bank A.D., Podgorica	2.500.000	14-Mar	8%	300.000	13-Aug	6,30%
Societe Generale Montenegro Bank A.D., Podgorica	1.500.000	14-Mar Apr-14 to Aug-14	7%	1.000.000	13-Dec	7,00%
Hipotekarna banka A.D., Podgorica	2.430.000	Mar-14 to Aug-14	5%	2.000.000	13-Jul	6,00%
Komercijalna banka Budva A.D., Podgorica	1.000.000	Aug-14	3,5%-4,5%	-	-	-
Atlas banka A.D., Podgorica	700.000	14-Maj	6%	500.000	14-Apr	6,60%
NLB Montenegrobanka A.D., Podgorica	630.000	14-Jun	5.50%	900.000	14-Mar	5,65%
Prva banka Crne Gore A.D., Podgorica	550.000	14-Feb	6%	550.000	14-Mar	4,5%-5,3%
Erste banka A.D., Podgorica	-	-	-	2.000.000	13-Aug	6,00%
Crnogorska komercijalna banka A.D., Podgorica	720.000	14-Maj	2,2%	1.700.000	Apr -13	4,7%-6,25%
	<u>10.030.000</u>			<u>8.950.000</u>		

Obveznice sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od EUR 500.000 odnose se na obveznice koje je izdala NLB Montenegrobanke A.D., Podgorica čiji je rok dospelja bio 22. novembra 2013. godine. Obveznice su nosile prinos od 6,5% na godišnjem nivou.

21. GOTOVINSKA SREDSTVA

(U EUR)	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Žiro računi	187.999	144.376
Blagajna	<u>641</u>	<u>27</u>
Ukupno	<u>188.640</u>	<u>144.403</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

22. UDIO REOSIGURAVAČA U TEHNIČKIM REZERVAMA

(U EUR)	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Udio u prenosnoj premiji, stanje na početku godine	437.357	307.953
Promjena udjela reosiguravača u prenosnoj premiji	(112.770)	116.715
Promjena udjela saosiguravača u prenosnoj premiji	(411)	12.689
Udio u prenosnoj premiji, stanje na kraju godine	<u>324.176</u>	<u>437.357</u>
Udio reosiguravača u rezervisanim štetama , stanje na početku godine	372.948	618.012
Promjena udjela reosiguravača rezervisanim štetama	(58.395)	(245.064)
Ukupni udio reosiguravača u rezervisanim štetama, stanje na kraju godine	<u>314.553</u>	<u>372.948</u>
Ukupno udio reosiguravača u tehničkim rezervama	<u><u>638.729</u></u>	<u><u>810.305</u></u>

23. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

(U EUR)	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Odloženi troškovi sticanja osiguranja:		
Troškovi provizije	269.203	263.247
Troškovi zakupa	77.162	70.600
Troškovi zarada	549.911	533.758
Troškovi reklama i sponzorstva	255.658	295.225
Ugovori o djelu, konsalting i intelekt. usluge	100.356	97.989
	<u>1.252.290</u>	<u>1.260.819</u>
Ostala aktivna vremenska razgraničenja		
Unaprijed plaćeni troškovi zakupa	48.866	39.226
Unaprijed plaćeni ostali troškovi	22.201	35.921
	<u>71.067</u>	<u>75.147</u>
Ukupno	<u><u>1.323.357</u></u>	<u><u>1.335.966</u></u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

24. OSNOVNI KAPITAL

(u EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Akcijski kapital - obične akcije	4.033.303	4.033.303
Revalorizacione rezerve	(351)	1.248
Preneseni i neraspoređeni (dobitak)	1.010.835	753.165
- Prenesena dobit iz prethodnih godina	-	1
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	1.010.835	753.164
Ukupno rezerve:	5.043.787	4.787.716

Akcije Društva su obične (redovne) akcije koje glase na ime i čine jednu klasu akcija. Društvo ima 19.402 akcija čija nominalna vrijednost jedne akcije iznosi EUR 207,8808. Jedini akcionar Društva je Pozavarovalnica SAVA d.d., Ljubljana iz Slovenije.

Društvo je registrovano za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja. U skladu sa Članom 21 Zakona o osiguranju („Službeni list RCG“, br. 78/06, 19/07, „Službeni list CG“, br. 53/09 ...i 45/2012), Društvo za osiguranje je dužno da obezbijedi minimalni akciji kapital koji ne može biti manji od EUR 3.000.000 za sve vrste neživotnih osiguranja.

Akcijski kapital Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 4.033.303 čime ispunjava minimalno propisane zahtjeve po navedenom osnovu.

Na dan 16. aprila 2012. godine Skupština Društva je donijela odluku o raspodjeli neraspoređene dobiti na dan 31. decembra 2011. godine u iznosu od EUR 106.000 koja je isplaćena vlasnicima.

Na dan 11. aprila 2013. godine Skupština Društva je donijela odluku o raspodjeli neraspoređene dobiti na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od EUR 753.165,35 koja je isplaćena vlasnicima.

24.1. Margina solventnosti

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. list Crne Gore“ 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna na osnovu premijskog faktora i obračuna na osnovu štetnog faktora, kako je prikazano u pregledu:

(u EUR)	31.12.2013.
Margina solventnosti tekuće 2013. godine	1.927.492
Margina solventnosti prethodne 2012. godine	2.250.000
Rezerve za štete u samopridržaju na kraju tekuće 2013. godine	8.948.553
Rezerve za štete u samopridržaju na kraju prethodne 2012. godine	8.846.864
Margina solventnosti za 2013. godinu iznosi	2.250.000

Količnik rezervi ne smije biti veći od 1 pa se dobija da je margina solventnosti jednaka margini solventnosti prethodne godine što iznosi EUR 2.250.000.

Visina garantne rezerve na dan 31. decembra 2012. godine iznosila je EUR 4.787.716 i bila je iznad obračunate margine solventnosti koja je iznosila EUR 2.250.000. Za 2012. godinu margina solventnosti je obračunata u skladu sa Uputstvom o načinu utvrđivanja margine solventnosti („Sl. list RCG“, br. 24/07).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****24. OSNOVNI KAPITAL (nastavak)**

24.2. Adekvatnost kapitala

Obračun adekvatnosti kapitala prikazan je u sljedećem pregledu:

(U EUR)

OBRAČUN KAPITALA	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
I OSNOVNI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8)	<u>3.902.482</u>	<u>3.849.321</u>
1 Uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranje, izuzev akcijskog kapitala	4.033.303	4.033.303
2 Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja	(351)	1.248
3 Rezerve iz dobiti	-	-
4 Prenesena dobit iz prethodnih godina	-	1
5 Otkupljene sopstvene akcije	-	-
6 Nematerijalna imovina	(130.470)	(185.231)
7 Preneseni gubitak i gubitak tekuće godine	-	-
8 Razlika nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete	-	-
II DOPUNSKI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4)	-	-
III GARANTNI KAPITAL (I + II)	<u>3.902.482</u>	<u>3.849.321</u>
IV STAVKE ODBITKA (1 + 2 + 3)	-	-
V KAPITAL (I + II - IV)	<u>3.902.482</u>	<u>3.849.321</u>

Da bi osiguravajuće društvo imalo adekvatnost kapitala 3 kriterijuma moraju biti zadovoljeno u skladu sa Zakonom o osiguranju:

1. Ukupan kapital mora biti najmanje jednak margini solventnosti;
2. Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti i
3. Garantni kapital mora biti najmanje jednak iznosu akcijskog kapitala propisanog Čl. 21 Zakona o osiguranju

Društvo sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine ispunjava uslove adekvatnosti kapitala iz Čl. 98 i 98a Zakona o osiguranju. Kapital Društva veći je od margine solventnosti, garantni kapital veći je od 1/3 margine solventnosti odnosno garantni kapital veći je od iznosa akcijskog kapitala propisanog čl. 21. Zakona o osiguranju što je prikazano u sljedećem pregledu:

	<u>31.12.2013.</u>
KAPITAL	3.902.482
GARANTNI KAPITAL	3.902.482
MARGINA SOLVENTNOSTI	2.250.000
MINIMALNI AKCIJSKI KAPITAL	3.000.000

U skladu sa prikazanim, Akcionarsko društvo za osiguranje „Sava Montenegro“, Podgorica je bilo kapitalno adekvatno na dan 31. decembra 2013. godine, visina kapitala je dovoljna sa aspekta obezbjeđenja sigurnosti i stabilnosti poslovanja Društva u budućem periodu.

Društvo sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u cjelosti ima pokriće neto tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive u iznosu od EUR 14.334.405.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

25. BRUTO TEHNIČKE REZERVE

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Prenosna premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	3.214.106	3.007.248
Prenosna premija ostalih osiguranja	2.093.460	2.112.019
Prenosna premija iz saosiguranja	429	7.269
	<u>5.307.995</u>	<u>5.126.536</u>
Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	2.262.416	2.732.880
Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete	6.228.435	5.761.627
Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	772.255	725.305
	<u>9.263.106</u>	<u>9.219.812</u>
Bruto rezervisanja za izravnjanje rizika	<u>402.033</u>	<u>402.033</u>
Ukupno	<u>14.973.134</u>	<u>14.748.381</u>

Promjene na prenosnim premijama imovinskih osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

(U EUR)	2013.	2012.
Prenosna premije osiguranja, stanje na dan 1. januara	5.119.267	5.079.838
Promjena u toku godine (napomena 5)	188.299	39.429
Prenosna premija osiguranja, stanje na dan 31. decembra	<u>5.307.566</u>	<u>5.119.267</u>
Prenosna premije saosiguranja, stanje na dan 1. januara	7.269	12.812
Promjena prenosne premije saosiguranja u toku godine	(6.840)	(5.543)
Prenosna premije saosiguranja, stanje na dan 31. decembra	<u>429</u>	<u>7.269</u>
Ukupno	<u>5.307.995</u>	<u>5.126.536</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

25. BRUTO TEHNIČKE REZERVE (nastavak)

Promjene na rezervisanim štetama imovinskog osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

(U EUR)	2013.	2012.
Prijavljene a nelikvidirane štete, stanje na dan 1. januara	2.732.880	3.486.981
Promjena u toku godine (napomene 7)	(470.464)	(754.101)
Rezervisanja za prijavljene a nelikvidirane štete, stanje na dan 31. decembra	2.262.416	2.732.880
Nastale neprijavljene štete, stanje na dan 1. januara	5.761.627	4.679.410
Promjena u toku godine (napomene 7)	466.808	1.082.217
Rezervisanja za nastale neprijavljene štete, stanje na dan 31. decembra	6.228.435	5.761.627
Troškovi likvidacije šteta, stanje na dan 1. januara	725.305	793.252
Promjena u toku godine (napomene 7)	46.950	(67.947)
Rezervisanja za troškove likvidacije šteta, stanje na dan 31. decembra	772.255	725.305
Rezerve za izravnjanje rizika, stanje na dan 1. januara	402.033	402.033
Promjena u toku godine	-	-
Rezerve za izravnjanje rizika, stanje na dan 31. decembra	402.033	402.033
Ukupno	9.665.139	9.621.845

Zakon o osiguranju ("Sl. list CG", br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12) koji je stupio na snagu 17. avgusta 2012. godine ne zahtijeva od društava za osiguranje dalju obavezu formiranja rezervi za izravnjanje rizika za ostale vrste neživotnih osiguranja, osim za poslove kreditnog osiguranja, pod uslovom da je društvo za osiguranje odlučilo da ne postoji dalja potreba formiranja istih.

Društvo je donijelo odluku da zadrži rezerve za izravnjanje rizika za ostale vrste neživotnih osiguranja na istom nivou iz 2011. godine, obzirom da je članom 83 Zakona o osiguranju navedeno da osiguravajuća društva treba da vrše obračun rezervi za bonuse i popuste, kao i druge tehničke rezerve umjesto rezervi za izravnjanje rizika.

Kako do 31. decembra 2013. godine nisu usvojena podzakonska akta, odnosno pravilnici kojima se regulišu kriterijumi za obračun i način obračuna rezervi za bonuse i popuste i druge tehničke rezerve, Društvo je uz saglasnost aktuara zadržalo navedene rezerve na istom novou. Pored toga, Društvo je po navedenom osnovu obezbijedilo saglasnost Agencije za nadzor osiguranja kojim je u dopisu br. 04-349/1-14 od 12. marta 2014. navedeno da, Društvo može, uz saglasnost aktuara, ukinuti ove rezervacije i do tada formirana sredstva oprihodovati. Oprihodovanje se vrši u onom obračunskom periodu u kojem je donešena odluka o ukidanju ovih rezervacija.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****26. OSTALA REZERVISANJA**

(u EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Rezervacije za otpremnine i jubilarne nagrade	132.369	122.042
Rezervisanje za neiskorištene godišnje odmore	-	68.989
Ostala rezervisanja za zaposlene	-	95.000
Rezervacije za radne sudske sporove	64.000	81.200
Preventiva	-	104.093
Ukupno	196.369	471.324

Rezervisanje za naknade zaposlenima odnose se na dugoročna rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina za odlazak u penziju i jubilarne nagrade nakon ispunjavanja uslova.

Ostala rezervisanja za zaposlene sa stanjem na dan 31. Decembra 2012. godine u iznosu EUR 95.000 odnosila su se na rezervisanja po osnovu godišnjih nagrada rukovodstvu Društva. U skladu sa Odlukom Odbora direktora br. 004-685/13 i Odluci Izvršnog direktora br.000-930 u toku 2013. godine rukovodstvu društva je isplaćena novčana nagrada u iznosu od EUR 85.386, za izuzetan doprinos u poslovanju Društva u toku 2012. godine.

27. KRATKOROČNE OBAVEZE

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2013.
Kratkoročni kredit Sava Re	-	3.000.000
Obaveze prema dobavljačima	89.416	105.588
Oostale obaveze prema povezanim licima	270.634	145.171
Obaveze po osnovu primljenih avansa	176.828	203.777
Obaveze za poreze na premiju osiguranja	32.812	25.796
Doprinos Garantnom fondu	16.362	6.892
Obaveze iz saosiguranja	12.091	28.154
Obaveze po osnovu šteta	1.088	9.365
Kratkoročne obaveze prema bankama – prekoračenje	-	366.600
Ostale kratkoročne obaveze	3.455	7.402
Ukupno	602.686	3.898.745

28. DUGOROČNE OBAVEZE IZ FINANSIRANJA I POSLOVANJA

(U EUR)	31.12.2013.	31.12.2012.
Dugoročni kredit od povezana lica (Napomena 30)	2.500.000	-
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	125	1.562
Ukupno	2.500.125	1.562

Dugoročni kredit od povezanih lica sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu EUR 2.500.000 odobren je od strane Save RE - Sava Reinsurance Company d.d., Ljubljana - Slovenija sa rokom dospijanja 31. mart 2015. godine i godišnjom kamatnom stopom 3,75.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

29. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

(U EUR)	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Ostala rezervisanja za zaposlene	104.615	-
Preventiva	86.820	-
Rezervisanje za neiskorištene godišnje odmore	58.183	-
Razgraničene provizije reosiguranja	64.476	76.033
Odloženi prihodi	3.041	4.238
Ukupno	<u>317.135</u>	<u>80.271</u>

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pri sastavljanju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2013. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima. Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2013. godine i 31. decembra 2012. godine su kao što slijedi:

(U EUR)		<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Rashodi	Naziv povezanog lica		
Rashodi po osnovu premije reosiguranja	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	1.161.910	1.118.919
Rashodi po osnovu kamata	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	120.667	133.774
Rashodi po osnovu obrađivačke provizije	Sava osiguranje a.d, Beograd (neživot)	5.712	2.600
Prihodi od provizije reosiguranja	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	228.361	206.773
Prihodi od šteta po osnovu reosiguranja	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	121.069	278.622
Poslovni rashodi	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	165.000	120.000
Rashodi iz preventive	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	30.000	27.000
Prihodi od kamata	SAVA CAR d.d, Podgorica	3.508	-
Trošak provizije	Monteagent d.o.o, Podgorica	531.995	520.035
Ukupno		<u>2.368.222</u>	<u>2.407.723</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

(U EUR)		<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Prihodi	Naziv povezanog lica		
Obračivačka provizija	Sava osiguranje a.d, Beograd (neživot)	1.800	2.200
Obračivačka provizija	Pozavarovalnica Tilia d.d, Ljubljana	200	1.075
Obrađene štete	Pozavarovalnica Tilia d.d, Ljubljana	-	5.358
Obrađena provizija-prihod	Sava Tabak osiguranje a.d, Skopje	400	200
Obrađene štete	Zavarovalnica Maribor	223	-
	Pozavarovalnica Tilia d.d, Ljubljana-		
Ostali prihodi	rashodi	841	-
Ostali prihodi	Velebit osiguranje a.d, Zagreb	-	193
Prihodi od zakupa	Monteagent d.o.o. Podgorica	3.516	-
		<u>6.980</u>	<u>9.026</u>
Ukupno			
		<u>6.980</u>	<u>9.026</u>
(U EUR)		<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Potraživanja	Naziv povezanog lica		
Premija reosiguranja	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	77.437	40.945
Iznos osiguravajuće tehničkih rezervisanja prenijetih na reosiguravajuća društva po osnovu rezervisanja za štete	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	166.864	141.971
Iznos osiguravajuće tehničkih rezervisanja prenijetih na reosiguravajuća društva po osnovu prenosne premije	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	311.897	424.668
Potraživanja za proviziju reosiguranja	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	24.992	27.563
Obračivačka provizija	Sava osiguranje a.d, Beograd (neživot)	600	1.000
Ostala kratkoročna potraživanja	Pozavarovalnica Tilia d.d, Ljubljana	-	304
Ostala kratkoročna potraživanja	Sava osiguranje Skoplje a.d. Skoplje	1.080	-
Ostala kratkoročna potraživanja	Zavarovalnica Maribor	75	-
Potraživanja iz finansiranja-pozajmice	SAVA CAR d.o.o, Podgorica	209.685	269.302
Razgraničenje troškova unaprijed plaćene reklame	SAVA CAR d.o.o, Podgorica	15.000	-
Avansi dati posrednicima u osiguranju	Monteagent d.o.o. Podgorica	2.350.958	1.978.512
		<u>3.158.588</u>	<u>2.884.265</u>
Ukupno			
		<u>3.158.588</u>	<u>2.884.265</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

(U EUR)		<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Obaveze	Naziv povezanog lica		
Ostale kratkoročne obaveze	Sava osiguranje a.d, Beograd (neživot)	71	-
Obaveze po osnovu premije reosiguranja	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	270.563	145.172
Kratkoročno odloženi troškovi - razgraničene provizije	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	64.476	76.033
Kratkoročne obaveze iz finansiranja	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	-	3.000.000
Dugoročne obaveze iz finansiranja	Pozavarovalnica SAVA d.d, Ljubljana	2.500.000	-
Druge kratkoročne obaveze	Monteagent d.o.o. Podgorica	13.095	8.447
Obaveze iz poslovanja	SAVA CAR d.o.o, Podgorica	-	8.000
Ukupno		<u>2.848.205</u>	<u>3.237.652</u>

Na osnovu Člana 110 Zakona o radu ("Sl. list CG", br.43/03), Granskog kolektivnog ugovora za banke, druge finansijske organizacije i osiguranje („Sl. list CG“, br.35/04 i 12/06), Statuta Društva, Kolektivnog ugovora Društva, kao i Ugovora o pravima, obavezama, ovlašćenjima i zaradi višeg rukovodstva Društva, u 2013. godini ključnom rukovodećem osoblju su obračunata i isplaćena bruto primanja (sa pripadajućim porezima i doprinosima) u iznosu EUR 285.871 (2012: EUR 250.517).

Pored navedenog, u skladu sa Odlukom br 001-1788/3 i Ugovorom o pravima, obavezama, odgovornosti i naknadi za rad članu Odbora direktora br. 004-1819/1, isplaćena bruto naknada za izvršene usluge u 2013. godini u iznosu od EUR 28.132 (2012: EUR 40.100).

31. SUDSKI SPOROVI

Društvo vodi određene sudske sporove sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine koji se smatraju uobičajenim za ovu vrstu poslovanja, uključujući sporove po osnovu odštetnih zahtjeva prema različitim polisama osiguranja koje je Društvo izdalo. Obzirom da se ne mogu sa sigurnošću predvidjeti efekti i ishod ovih sporova, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, nemaju materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

32. MIŠLJENJE AKTUARA

1. Društvo ima stabilan portfelj osiguranja sa tendencijom rasta. Ukupna bruto premija osiguranja u 2013. godini iznosila je EUR 11.156.214, što je za 2,58% više u odnosu na 2012. godinu.
2. Raspoređivanje fakturisane premije izvršeno je u skladu sa Pravilnikom društva o maksimalnim stopama režijskog dodatka. Obračunati režijski dodatak iznosi EUR 2.780.575. Troškovi sprovođenja osiguranja iznose EUR 4.755.568 i za EUR 1.974.993 su veći od režijskog dodatka. Ovaj iznos troškova sprovođenja osiguranja uslovljen je reakcijom na oštro izraženu nelojalnu konkurenciju na tržištu osiguranja. Međutim, potrebno je da Društvo u narednom periodu obrati pažnju na ovaj problem i da teži da troškove sprovođenja osiguranja dovede na nivo režijskog dodatka.
3. Troškovi sprovođenja osiguranja u 2013. godini osim režijskog dodatka pokriveni su i izostalih izvora u iznosu od EUR 1.512.741 tako da nepokriveni dio troškova sprovođenja osiguranja iznosi EUR 462.252.
4. Društvo je uprkos većim troškovima sprovođenja osiguranja u odnosu na režijski dodatak raspolagalo izvorima sredstava za uredno pokriće obaveza za isplatu šteta i ugovorenih iznosa po osnovu ugovora o osiguranju. U narednom periodu Društvo bi trebalo da racionalnije upravlja ovim troškovima kako ne bi ugrozilo sigurnost poslovanja.
5. Na 31.12.2013. godine kapital i garantni kapital Društva iznose EUR 3.902.482. Društvo ispunjava uslove kapitalne adekvatnosti propisane Zakonom o osiguranju. Kapital Društva veći je od margine solventnosti koja iznosi EUR 2.250.000. Garantni kapital veći je od 1/3 margine solventnosti. Garantni kapital veći je od iznosa minimalnog akcijskog kapitala za EUR 902.482. Visina kapitala je dovoljna sa aspekta obezbeđenja sigurnosti i stabilnosti poslovanja Društva.
6. Na dan 31.12.2013. godine Društvo u celosti ima pokriće neto tehničke rezerve propisanim oblicima aktive u iznosu od EUR 14.334.405.
7. Društvo je u 2013. godini sprovodilo osiguranja za koja ima dozvolu i za koja je registrovano.
8. U sprovođenju osiguranja Društvo je primenjivalo usvojene uslove i tarife osiguranja, koje je doneo nadležni organ Društva po pribavljenom mišljenju ovlašćenog aktuara i na taj način obezbedilo osnove za sigurno i stabilno poslovanje.
9. Društvo je sprovodilo osiguranje po tehnologiji koja je kompjuterizovana, sa savremenim i pouzdanim softverima.
10. Društvo je dostiglo zadovoljavajući stepen ažurnosti u likvidaciji redovnih šteta. Potrebno je podići navedeni stepen ažurnosti u likvidaciji sudskih šteta.
11. Obračun prenosnih premija je izvršen u skladu sa Pravilnikom društva, po metodu „pro rata temporis“.
12. Rezervisanje za nastale prijavljene, nastale neprijavljene i rentne štete izvršeno je u skladu sa Pravilnikom Društva i važećom regulativom u iznosu od EUR 9.263.106. Učešće ukupnih rezervacija šteta (za nastale prijavljene, nastale neprijavljene i rentne štete, bez troškova) u tehničkoj premiji iznosi 103,56%. Ovako visok iznos rezervisanih šteta izdvaja Društvo na tržištu osiguranja Crne Gore kao pouzdanog osiguravača kome je cilj blagovremena isplata šteta. Na osnovu urađene run-off analize za nastale prijavljene i za nastale neprijavljene štete ukupno, možemo zaključiti da su rezervacije šteta na dovoljnom nivou.
13. Ukupni tehnički rezultat u 2013. godini je pozitivan, kao i kod svih vrsta osiguranja.
14. Društvo je u poslovnoj 2013. godini ostvarilo dobit iz poslovanja, nakon oporezivanja, u iznosu od EUR 1.010.835.

Na osnovu svega napred izloženog, u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara, aktuar je dao pozitivno mišljenje na finansijski izveštaj Društva za poslovnu 2013. godinu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****33. PORESKI RIZICI**

Crna Gora trenutno ima više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na zarade (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima koji ne zavise od rezultata poslovanja. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda; dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zatezних kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznietog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj administraciji Crne Gore („Sl. list CG“, br. 80/2004), period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina, što znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih poreskih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Crnoj Gori bude značajniji od poreskog rizika u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemima.

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Rukovodstvo Društva smatra da nema značajnih uskladivih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi uticali na pojedinačne finansijske izvještaje za 2013. godinu.

Izmjene i dopune Zakona o porezu na premije osiguranja objavljene su u „Sl. listu Crne Gore“, br. 61/2013 od 30. decembra 2013. godine koji se primjenjuje od 1. januara 2014. godine. U skladu sa navedenim, poreska osnovica za utvrđivanje poreza na premiju osiguranja je naplaćenja bruto premija osiguranja za sve vrste neživotnih osiguranja, izuzev na: osiguranje od nezgode; dobrovoljno zdravstveno osiguranje i osiguranje poljoprivrede.

Visina poreske stope koja se primjenjuje na naplaćenu premiju je 9%, dok se po predhodnom Zakonu o porezu na premije osiguranja primjenjivala stopa od 6% na premije od autoodgovornosti i 3% na premije od kasko osiguranja, što može imati uticaja na finansijsko poslovanje društva tokom 2014. godine.

Podgorica, 31. januar 2014. godine

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje "Sava Montenegro", Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Vesna Cakić)

Izvršni direktor
(Nebojša Ščekić)

